

Худай илчiлерiнiң чуртастары

Пу кинденi Павел илчiнiң чолчызы паза үзiнчi Чахсы Хабарның авторы имчi Лука пасхан тiп, саниры кибирге кир парған. Кинденiң пастағы чардығы (1–8 пастағлар) Христос илчiлерiнiң үгредии сылтаанда Иерусалимде, Иудей паза Самар чирлерiнде христианнар саны айныда хозыл сыхханын көзiтче (наа эраның 30 чыллары). Икiнчi чардых (9–28 пастағлар) Чахсы Хабарның Палестин чирiнең озарых чуртаан еврей чонының чирiнзер, грек культуразының кiннерiнзер, Рим хағанадының ордазына читiре тараанынаңар чоохтапча. Илiг кўн пайрамында Иисусха киртiн-четкен чонға тўскен Худай Худы, Христос киртiнiстiг тигiрибнi поэның соонча апарарын, аны хада-пiрге тудындыртарын узаратхан.

Ол туста (наа эраның 40–60 чылларында) пасха чоннарны Христос киртiнiзiне үгредерiнде иң өөн кiзi Павел илчi полған. Итсе, аның алнында пу киртiнiске ол тың тоғырланған. Ол Чағынғы Искеркi чирлерче чөрип, Христостың үгредиин чарлаан. Грециязар кис парыбысханда, тiзең, ағаа поэы Лука киртiстiг полысчы полыбысхан.

Кинде Павелнiң Римде чаптырт салғанынаң тоозылча. Пурунғы христиан тархынчыларының искiрiглерi хоостыра Павел чарғы ирткен соонда поэдылып, Римнең кидеркi чирлерче чөрип, Чахсы Хабарны хатап тарат сыххан. Че нинче-де чыл пазынаң Рим үлгүлерi аны хатап харибге чаптырып, Христос киртiнiстiг полчатханының үчүн, өлимге чарғылап салғаннар.

Сөс алны

1 ¹⁻² Аарлыг Феофил, мин пастағы киндемнi пас салдым. Анда Иисустың, иң пастағы кўнiнең сығара тигiрзер өөрлеп парыбысхан кўнiне теере, прай иткен киректерiненер паза нимее үгреткенiненер пас пиргем. Өөрлеп парыбызар алнында, Иисус Худай Худы^с кўзiнең Позының таллап алған илчiлерiне^с чахығлар пирген. ³ Тоозылған соонда, Иисус оларның алнында өөн

позынан тiрiге тура тiскен. Хырых кiн аразында кiп аймах-пасха iзестiг киречiлестернең хати-хати килiп, Худай хан-iлгiзiненер^с чоохтаан. ⁴Иди Ол, илчiлернi чыып алып, чахыҗ пирген:

– Иерусалимнең парбаңар, че Пабамның пирген сiзiнiң толарын сағыңар, анзын мин сiерге чоохтаан полғам. ⁵Иоанн сугнан киреске тiзiрген^с, сiрер, тiзең, хай пiрее кiн мының соонан Худай Худынан киреске тiзерзер.

Иисустың тигiрзер iррлеп парыбысханы

⁶Ана андада илчiлер, хада чыылызып алып, Иисустаң сурғаннар:

– Хан-пигiбiс^с! Син сағамох Израильге iлгiзiн айландырчаның ма?

⁷Иисус, тiзең, оларға нандырған:

– Хачан паза хайди поларын Пабам Позының iлгiзiнең турғысхан, сiерге оларның хачан поларын пiлерге кирек чоғыл.

⁸Че Худай Худы сiерге тол парза, кiс алынарзар, андада сiрер Иерусалимде дее, прай Иудей чирiнде^с дее, Самар чирiнде дее, чирнiң хыринда даа Минiң киречiлерiм поларзар.

⁹Иди чоохтанып, Иисус оларныоң кiзiне тигiрзер кiдiрiле халған, пулут, тiзең, Аны оларға кiрiнмес иде чабысхан. ¹⁰Аның тигiрзер iррлеп парыбысханын кiр турчатхан аразында, кинетiн оларның алныларында ах кип-азахтыҗ iкi ирен тура тiзiп, ¹¹тееннер:

– Галилей^с чирiнiң кiзiлерi! Нимее сiрер тигiрзер кiр турзар? Пу сiрердең тигiрзер алдыра iррлеп парыбысхан Иисус. Аның хайди iррлеп парыбысханын кiрдiңер, Ол олох ондайнаң нандыра айлан килер.

Иуданың орнына табылған кiзi

¹²Андада илчiлер Иерусалимнең Суббота^с кiннiң чолы синче ырахта* турчатхан Елеон тағдаң Иерусалимзер нандыра айлан килгеннер. ¹³Пiтрнаң Иаков, Иоаннаң Андрей, Филиппнең Фома, Варфоломейнең Матфей, Алфейнiң Иаков оолғынаң Симон Зилот паза Иаковтың харындазы Иуда^{с*} айлан килiп,

* ^{1:12} *Суббота кiннiң чорыҗы* – пу иудейлерге субботада чiрерге чарадылчатхан чолның узуну полған. Аның сын узуну 800-че метр полча.

* ^{1:13} *Иаковтың харындазы Иуда* – пу сiстернiң орнына «Иаковтың оолғы Иуда» тiп тее тiлбестирге чарир.

үстүндегi хадылзар кiрiп, анда халғаннар. ¹⁴Олар, хай пiреелерi ипчiлерiнен хада, iдөк Иисустың iчезi Мария паза Аның харын-дастары прайзы, удаа хада чыылызып, сурынып, пазырчандар.

¹⁵Ана ол күннерде Пётр, үгренчiлернiң аразында турып алып, чоохтанған. ¹⁶(Ол чыылыҗда пiр чүс чибiргiче кiзi полған.)

– Харындастар! Худай Худы Иудаданар, Иисусты хаап алған-нарның устаҗчызынанар, Худай Пiчиинде^с Давидтең^с пастыра ухаанчылаан полған. Ол ухаанчылас тол парарҗа кирек полған.

¹⁷Иуда пiснең хада полған, ол даа пу тоҗысха таллалған полған.

¹⁸(Че ол, хомай кирек үчүн алған ахчаа чир садып алып, анда андарылғанда, иди чара түзiп, iстi-харны прай тастына чайылған.

¹⁹Пу нимеденер хабар Иерусалимнiң прай чуртаҗчыларына тараан, ол чир оларның тiлiнең Акелдама тiп адалча, анзы «хан-ныҗ чир» теени полча.)

²⁰Ырлар киндезiнде, тiзен, пазыл парған: «Туразы ээн-хоол ползын, пiрдеезi анда чуртабазын», iдөк: «ол идер полған киректi пiрее пасказы итсiн».

²¹Амды пiске пiрее пасха кiзi хозыларҗа кирек. Ол кiзi Иисус Хан-пигiбiс, пiснең хада полып, чоохтасчанд тустарданд ала, сыбыра пiстiң арабыста хадананд хада чөргеннернiң пiрсi поларҗа кирек. ²²Идөк ол кiзi, Иоанның кiреске түзiргенинен пастади Иисустың тигiрзер өөрлеен күнине теере, пiснең хада полып, Иисустың тiрилгенине киречi полғаннарның пiрсi поларҗа кирек.

²³Чоох Iкi кiзиденер парған: Варсава тiп адалчатхан паза Иуст тiп солалатчатхан, Иосифтенер паза Матфийденер.

²⁴Чыылыҗдаҗылар, Худайҗа пазырып алып, тееннер:

– Хан Худай^с, Син прайзының чүреен пiлчезiң, пу iкi кiзiнiң хайзын таллап алдың, көзiт. ²⁵Иуданың, поэның чолынча парып, халҗыс салған тоҗысха үлүзiн паза илчiнiң орнын кем алзын?

²⁶Үлүс тастаанда, үлүс Матфийге түс парған, андада аны он пiр Илчiнiң санына хосханнар.

Худай Худының түскени

2 Илiг күн пайрамында* илчiлер прайлары пiр турада хада пiр саҗыстыҗ полғаннар. ²Улуҗ чил килчеткен осхас суум-саам

* ^{2:1}Пу пайрам Пасха үлүкүннiң соонаң илiгiнчi күнiнде таныхталчанд, ол арыс сапчанд туста иртчен.

тигiрдең кинетiн истiлiп, тураа прай тол парған. ³Анаң чалыннап кiйчеткен от тiллерi осхас нимелер чайылып, полған на кiзее теңеннер. ⁴Прайларына Худай Худы тол парған, олар, тiзең, Хут пиргенни аймах-пасха тiлленең чоохтас сыхханнар.

⁵Иерусалимде, тiзең, Худай кибiрлiг паза чирнiң пасха-пасха чоннарынаң сыххан иудейлер^c полғаннар. ⁶Ол суум-саам пол килгенде, чон чыылыс килген, анаң искен, тың үрүк парған. Полған на кiзi, илзiлернiң аның тiлiнең чоохтанчатханнарын.

– ⁷Пу чоохтасчатханнар прайзы Галилей чирiнеңнер ниместер бе зе? – тiп чапсып, хайхааннар прайзы. – ⁸Хайди за пiс полғаныбыс ла поэбыстың төреен тiлiбiстi истiпчебiс. ⁹Пiс – Парфий, Мидий, Елам, Месопотам, Иудей, Каппадок, Понт, Асий*, ¹⁰Фригий, Памфилий, Египет чирлерiндегiлербiс; Ливий чирiндегi Кириней саарға чағын чатчатхан чардыхтарының чуртағчыларыбыс; Рим саардаң килген иудейлербiс паза иудей кибiрлiг пол парған Римдегi кiзiлербiс; ¹¹Крит паза Арав чирiндегiлербiс; че пiс истiпчебiс, хайди олар Худайның илбек киректерiнеңер пiстiң тiллерiбiснең чоохтанчалар!

¹²Прайзы, тiзең, хайхап, үрүгiп, удур-тiдiр сурастырғлаан:

– Мынзы чи ниме теенi полчаң?

¹³Пасхалары, тiзең, күлiп, тееннер:

– Олар тадылығ арағаны иртире iзiнiп алғаннар.

Пётрның чооғы

¹⁴Андада Пётр, он пiр илчiнең хада тура хонып, оларға тыыда чоохтанған:

– Иудей нанчылар паза прайзынар, кем Иерусалимде чуртапча! Мынзын сiрерге пiлдiстiг иде чоохтап пирим, сiстерiмнi истiп алынар: ¹⁵Сiрер оларны изiрiк тiп сағынчазар, че олар изiрiк ниместер, сағам үс час иртен не* нооза. ¹⁶Пу ниме прай ухаанчы^c Иоилнiң чоохтааны хоостыра полча:

¹⁷ «Халғанчы күннерде, тiпче Худай,

Мин Позымның Худымны полғанына ла чай пирем.

Сiрернiң оол-хыстарың ухаанчылирлар;

чиит ооллар кiрiнчектер кiрерлер;

апсахтар түстер түзирлер.

* 2:9 Асий чирi – Турцияның пурунғы ады.

* 2:15 Грек тiлiнде үс час теенi пiстiң иртенгi тоғыс часха килiсче.

- 18 Мин ирен дее, ипчi дее нымысчыларыма ол кўннерде
Худымны чайам,
олар, тiзең, ухаанчылирлар.
- 19 Өөр тигiрде хайхастар^с,
алтында чирде, тiзең, танығлар көзiдербiн:
хан, чалыннығ от паза ыс полар.
- 20 Хан Худайның саблығ паза илбек кўнi чидер алнында
кўн хап-харасхы, ай, тiзең, хан пол парар.
- 21 Андада Хан Худайны адынаң адап хығырған кiзiнiң
полғаны ла арачылан халар».

22 Израильдегiлер, пу сөстернi истiп алыңар: Назареттең сыхан Иисус Худайның кiзiзi полғанын Худай позы сiрернiң ара-нарда Аннаң пастыра идiлген кўстернең, хайхастарнаң паза танығларнаң киречiлеен. Сiрер анзын постарың даа пiлчезер. 23 Худайның көңнi паза азынада пөгiнгенi хоостыра сiрер Иисусты хаап алғазар, анаң Моисей Чахиинаң^с чараспинчатхан кiзiлер пастыра Аны, киреске^с позығнаң хазап, өдiр салғазар. 24 Че Худай Иисусты, өлiмнiң хучаанаң позыдып, тiрiлдiрiп алған. Өлiмнiң Аны позында тудып алчаа чох полған нооза. 25 Давид тее Анна-нар теен:

- «Мин Хан Худайымны хачан даа позымның алнымда көргем.
Минi iкi сағыстанмазын тiп, Ол минiң оң саринда поладыр.
- 26 Аннаңар чўрееме өрiнiс толған,
чооғым даа чалахай полған,
позым, тiзең, ўреп тее парзам, iзенiсте амырирым.
- 27 Син минi чир тўбiнде^с халғыспассың нооза,
позынның ах-арың^с нымысчыңа чирде чызирға пирбессiң.
- 28 Син мағаа чуртас чолын пiлiп аларға ондай пиргезiң,
Син, миннең хада полып, минi өрiнiснен толдырарзың».

29 Харындастар! Пiстiң өбекебiс Давидтенең сiрерге чалтанмин чоохтирға кирекпiн. Ол ўреп парған, анаң аны чыып салғаннар. Аның чатчатхан чирi амға теере мында пiснең хада. 30 Ол ухаанчы полған, аннаңар ол Худайның позына «Төлiңнең Мессийнi^с өөн позынаң таллап алып, ўлгў сiреене одырт салам» тiп, аасхынып сөс пиргенiненер пiлген. 31 Ол, Мессийнiң тiрiлерiненер, Аның Худы чир тўбiнде халбазынаңар паза Сөөгiнiң чызыбазынаңар азынада чоохтаан полған. 32 Мына пу Иисусты Худай тiрiлдiрген, анзына пiс прайзыбыс киречiлербiс. 33 Ол, Худайның оң саринзар көдiрiлiп, пирерге адалған Худай Худын, Пабазынаң

алып, амды, сiрер кiргенни паза искенни, үстүбiске чайыбысты. ³⁴ Давид тигiрзер өбрлебен, че ол позы чоохтаан:

«Хан Худай Хан-пигiме теен:

³⁵ Ыырчыларыңны азааң алтына салғанымча,
Оң саримда одыр».

³⁶ Аннаңар, Израильнiң прай чоны, чахсы пiл: Худай Аны – сiрер хазаан Иисусты – Хан-пиг паза Мессий ит салған.

³⁷ Кiзiлернiң, ол сiстернi истiп, чүректерi ачаан. Олар Пётрға, пасха даа илчiлерге чоохтанғаннар:

– Харындастар, амды пiс ниме идибiс?

³⁸ Пётр, тiзең, оларға теен:

– Полғаныңар ла, чазыхтарыңнаң^с хыйа полып, чазыхтарыңны позыттыртып алар үчүн, Иисус Христостың адынаң кiреске түйнiр. Андада Худай Худын тикке аларзар. ³⁹ Худайның пирген сiзi сiрерни полча, iдiк палаларыңни паза прай ырахтағыларни полча, прайзыни, кемнi Худай Позынзар хығырча.

⁴⁰ Пётр, көп пасха сiстернең дее киречiлеп, чiптeп, чоохтанған:

– Пу ардап парған төлдең арачыланыңар.

⁴¹ Аның сiзiн кiңнiлерiне киргеннерi кiреске түйскеннер, иди ол күн үс муңа чағын кiзi хозылған. ⁴² Олар, төрeмiл илчiлернiң үгрeдiглерiнде полып, тоғазыңларда аралазып, хада чиис чiп*, пазыр турчаннар.

Пастағы киртiнчеткеннернiң чылыгылары

⁴³ Полған на кiзiнiң истiнде чочыс полған; илчiлер пастыра көп хайхастар паза танығлар Иерусалимде идiлгеннер. ⁴⁴ Прай киртiнчеткеннер хада полғаннар, пар нимелерiн дее хада тудынғаннар. ⁴⁵ Олар, чуртаан чирлерiн паза ниме-нооларын садып, прайзына хызыхчатхан синi хоостыра үлееннер. ⁴⁶ Күннiң сай олар храмда^с хаданаң хада полчаннар, тураларында даа, чiчең ниме тимнеп, ачых-чарых паза арығ чүректiг азыранчаңнар. ⁴⁷ Олар Худайны саблачаңнар, кiзiлер дее оларға хынчаңнар. Хан Худай, тiзең, күннiң сай арачыланғаннарны тигiрибге^с хос салып одырған.

---

* 2:42 Пастағы тигiриб Хан-пиг Иисус Христостың чахааны хоостыра (Мф 26:26-30; Лк 22:15-20; 1 Кор 11:23-25) мындағ чиис чiпчетсе Аның халас сындырчаң кибiрiн иргiрчен.

Пётрның пас чөрбинчеткен кiзiнi имнеенi

3 Пiрсiнде Пётрнаң Иоанн тоғыс часта*, пазырчаң туста, храм-зар парчатханнар. ²Төреееннең пас чөрбинчеткен кiзiнi дее, храмзар кiрчеткеннердең кiлензiн тiп, күннiң сай храмның Сiлiг тiп адалчатхан iзии хыринзар, ағыл килiп, одырт салчаңнар. ³Ол кiзi, храмзар кiр париған Пётрнаң Иоанны көр салбинаң, олардан кiлен сыххан. ⁴Пётрнаң Иоанн аңдар хази көрiбiскеннер, аңан Пётр теен:

– Көрдек, пiссер!

⁵Ол, тiзең, пуларзар, пiрее ниме алып аларына iзенiп, харах албин көрген. ⁶Че Пётр теен:

– Минде кўмўс тее, алтын даа чоғыл, че позымда пар нименi пирчем: Назареттегi Иисус Христостың адынаң, турып, пас чөр!

⁷Анаң аны, оң холынаң хаап, турғызыбысхан. Кинетiн ол кiзiнiң азах уйалары пик пола халғаннар. ⁸Ол, тура хонып, пас чөр сыххан, аңаң, сегiрiп ала паза Худайны махтап ала, оларнаң хада храмзар кiр килген. ⁹Прай чон, тiзең, аның пас чөрчеткенiн паза Худайны махтапчатханын көрген. ¹⁰Кiзiлер, храмның Сiлiг iзии хыринда одырчаң паза кiленчең кiзiнi танып салып, аның хайдағ пол парғанын көрiп, үрүгiп, хайхасханнар.

Пётрның храмдағы чооғы

¹¹Чазылып алған пас чөр полбачаң кiзi Пётрдаң паза Иоаннаң хыйа парбинчатханда, прай чон, хайхазып ала, оларзарох, Соломонның^с колоннадазы* тiп адалчатхан орынзар алдыра, чүгүрiс килген. ¹²Мыны көрiп, Пётр чонға пиди чоохтанған:

– Израиль кiзiлерi! Ноға мынзына танняпчазар? Постарындағы кўснең алай улуг киртiнiстерiнең аны чөрер иде имнеп алдылар тiп пiссер көрчезер бе? ¹³Авраамнаң^с Исаактың паза Иаковтың^с Худайы, пiстiң пабаларыбыстың Худайы Позының Нымысчызын* – сiрер садыбысхан паза позыдарға итчеткен Пилаттың көзiне постарыңнаң хыйа идiбiскен Иисусты – саблаан. ¹⁴Че сiрер, Ах-арығ паза Орта полчатханын постарыңнаң хыйа идiп,

* 3:1 Грек тiлiнде тоғыс час теенi пiстiң кўнөрте үс часха килiсче.

* 3:11 Соломонның колоннадазы храм ибiре тартылған колоннаданың пiр чардығы полған.

* 3:13 *Нымысчы* – пу сөстiң орнына «Пала» тiп тiлбестирге чарир.

өдiрiгчiнi пирерге сурынғазар. ¹⁵Чуртастың Пастығын, тiзең, өдiр салғазар. Худай Аны өлiглер аразынаң тiрiлдiрген, анзына пiс киречiлербiс. ¹⁶Иисустың адына киртiнiс үчүн, Аның ады пу сiрер көрчеткен паза таныпчатхан кiзiнiң саан кирдi. Аннан килчеткен киртiнiс, тiзең, ағаа прайзынаңның көзiне хазыхтаныс пирдi.

¹⁷Итсе-де, харындастар, мин пiлчем: сiрер дее, пастыхтарың даа, пiлiзiнер чох полғаннаңар, анзын Иисусха иткезер. ¹⁸Худай, Мессийге ирееленерге килiзерiненер, ухаанчылары пастыра хачанох чарлаан полған, амды, тiзең аны, толдыр салған. ¹⁹Чазыхтарың тасталзын тiп, пыросыныңар паза Худайзар айланыңар. ²⁰Худай тыныңарға наачыланчаң кўс пирзiн, iдөк таллап пирген Иисус Христосты сiрерге ыс пирзiн. ²¹Худайның хас-хачанох чуртаан ах-арығ ухаанчылары пастыра искирген нимелерiнiң прайзы тол парар тусха теере, Иисус тигiрде поларға кирек. ²²Моисей^с пабаларға чоохтаан: «Өөркi Чайаачы, сiрернiң Худайыңар, харындастарың аразынаң сiрерге минөк осхас Ухаанчыны турғыс пирер. Ол нима дее чоохтаза, сiрер аның чооғын ис турыңар. ²³Ол Ухаанчының чооғын испеен полған на кiзi, чоннаң сўрдирип, чох идилер». ²⁴Самуилдең пастади аның соонда даа чоохтанған ухаанчыларның прайзы пу кўннерденер искирген. ²⁵Сiрер ухаанчыларның паза Худай Авраамға, «Синiң төлiң пастыра чир үстүндегi прай төллер алғас^с аларлар» тiп, пирген молчағны алған пабаларның палаларызар. ²⁶Худай, сiрернi алғир үчүн, полғаныңарны ла чабал киректерiңнең оортах иди, иң пурун сiрерзер Позының Нымысчызын, Иисусты, тiрiлдiрип, ысхан.

Илчiлернi харибге чапханы

4 Пётрнаң Иоанн кiзiлернi үгретчеткен туста оларзар абыстар^с, храмдағы хадағчылар пастығы паза саддукейлер^с пас килгеннер. ²Олар илчiлернiң чонны үгретчеткеннерiне паза, Иисух чiли, өлiглер тiрiлерденер чоохтап чөрчеткеннерiне хылытанғаннар. ³Анаң илчiлернi тудып алғаннар, че иир полғаннаңар, иртенге теере харибге чаап салғаннар. ⁴Че ол чоохты искеннернiң аразында көп кiзi киртiнiп пастаан. Андағ кiзiлернiң саны пис муңа чағын полған.

⁵Пазағы кўн оларның пастыхтары, ах сағаллар паза Моисей Чахии пiлiгчiлерi Иерусалимзер парарға тыхтан сыхханнар. ⁶Анна

улуғ абыс, паза Кайафа, Иоанн, Александр паза олардаң даа пасха улуғ абыстар сөөгiнең сыхханнар даа анда полғаннар. ⁷ Пётрнаң Иоанны постарының алнында турғызып алып, сурғаннар:

– Хайдағ күснең алай кемнiң адынаң сiрер анзын иттинер?

Пётрның Öөркi Чарғыдағы чооғы

⁸ Андада Пётр, Худай Худынаң тол чөрибiзiп, оларға теен:

– Чон пастыхтары паза Израильнiң ах сағаллары! ⁹ Ағырыг кiзее чახсы иткенiбiс үчүн паза анын хазыхтанып алған оңдайы үчүн нандырығ киректепчетсеңер, ¹⁰ пiлiңер, прай Израиль чоны даа пiлзiн: Назареттең сыххан Иисус Христостың адынаң имнедiбiс. Сiрерге кiреске хазадып өдiрткен, анаң Худайға өлiмнең тiрiлдiрткен Иисус аны, хазых идiп, азахха турғысты.

¹¹ Иисус сiрерге, пүдiрiгчiлерге, нимее салдыртпин,
хыйа тастатхан,

че соонаң тура пулиин тударға иң кирек пол парған тас полча.
Арачыланыс Аннаң пасха пiрдеезинде чоғыл.

– ¹² Кiзiлерге, позыбысты арачыланырыбыс үчүн, пу чир үс-түнде Аннаң пасха пiрдеезинiң ады адалбаан.

Пётрнаң Иоанны позытханнары

¹³ Пётрнаң Иоанның махачы тудынчатханнарын көрiп, оларның, пiчiкчiл нимес, олаңай кiзiлер полчатханнарын сизiнiп, таңнааннар. Олох туста оларда Иисуснаң хада полған кiзiлернi таңнааннар. ¹⁴ Имненiп алған пас чөр полбачаң кiзi оларнаң хада турғаннаңар, пiр дее ниме тоғыр чоохтан полбааннар. ¹⁵ Анаң, илчiлерге Öөркi Чарғыдаң сығыңар тiп, олар постары алынча чоохтас сыхханнар:

– ¹⁶ Хайди идеелер пу кiзiлернi? Оларның көрiндiре иде хайхас иткеннерiн, Иерусалимде чуртапчатханнарның прайзы пiлче. Пiс андағ ниме полбаан тiп полбаспыс. ¹⁷ Че анзы чон аразында аннаң андар тарабас үчүн, оларны, хатығылап, Иисустың адынаң пiр дее кiзiнең чоохтаспазыннар тiп, хызаннап салааңар.

¹⁸ Анаң, илчiлернi хығыртыбызып, мыннаң мындар Иисустың адынаң чоохтанып, үгрет чөрбеске чახыг пиргеннер. ¹⁹ Че Пётрнаң Иоанн, оларға нандырып, тееннер:

– Постарың пöгiнер, Худайның алнында хайзы орта полар: Худайның чооғын искенi бе, алай сiрернi искенi? ²⁰ Пiс позыбыс көрген паза искен нимелерденер чоохтабин пол полбинчабыс.

²¹ Öörкi Чарғыдағылар оларны, кiзiлер көзiне хатығлирға тi-дiнмин, хызаннап ла алып, позыдыбысханнар. Прай чон полған ниме үчүн Худайны саblandырған нооза. ²² Хайхастығ имнегнен хазыхтанып алған кiзее хырых азыра час полған.

Öрiнiс паза тигiрибде пазырғаны

²³ Илчiлер, позып алғандох, пос кiзiлерiнзер килiп, улуғ абыс-тарнаң ах сағаллар постарына ниме тееннерiн чоохтап пирген-нер. ²⁴ Олар, тiзең, илчiлернi истiп алып, прайлары хада Худай-зар айланып, чоохтанғаннар:

– Тигiрнең чирнi паза талайны, iдök олардағы прай нимелер-нi чайаан Эзiбiс Худай! ²⁵ Син пiстiң öбекебiс паза Позыңның нымысчың Давидтең пастыра Худай Худынаң чоохтаазың:

«Ноға пасха худайлығ чоннар хорылысчалар,
ноға чоннар тик нименi сағын чөрчелер?»

²⁶ Хан Худайдаң паза Аның Мессийiнең тоғыр чир
үстүндегi ханнар көдiрiлгеннер, паза
кнестер пiриге чыылысханнар».

– ²⁷ Сынап таа, Ирод паза Понтий Пилат, Израиль чонынаң паза иудей ниместернең хада ол саарда чыылызып, Исустаң, Синiң Мессийге таллап алған Ах-арығ Нымысчыңнаң тоғыр полғаннар. ²⁸ Олар холыңнаң көңнiң азынада пöгiн салған нимелернiң прайзын идiбiзерге чыылысханнар. ²⁹ Че сағам, Хан Худай, истек оларның хычанчатханнарын, нымысчыларына, тi-зең, Сöзiнненер туртухпин чоохтирға чарат. ³⁰ Син, тiзең, Исустың, Ах-арығ Нымысчының, адынаң кiзiлернi имнирге паза танығларнаң хайхастар идерге холыңны алнынзар сун.

³¹ Олар пазырарын тоос салғаннарындох, чыылысхан чир чай-хала түскен. Прайзы, Худай Худынаң тол чөрiбiзiп, Худай сöзiн туртухпин чоохтап сыххан.

Ис-пайны үлезiп тузаланғаны

³² Худайға киртiнгеннер пос аразында пiр чүректiг паза пiр са-ғыстығ пол парғаннар. Пiрдеезi позының ис-пайына «мини» тiбе-цең, че пар ниме прайзыни полған. ³³ Илчiлер, тiзең, илбек күснең Хан-пиг Исус Христостың тiрiл килгенiнеңер киречiлееннер.

Илбек паарсас оларда прайзында полған. ³⁴ Оларның аразында пір дее хызылчатхан кізі чох полған. Чирлері алай туралары пар кізілер, оларны садып, ахчаларын, ағыл киліп, ³⁵ Илчілернің азахтарынзар сал пирченнер; полған на кізее кирексеен синде пирілчен.

³⁶ Иди Иосий, Кипр олтырыхтаң сыххан паза илчілерге Варнава тіп солалатхан (анзы «Часхарыс оолғы» теені полча) левит^c, ³⁷ Позиның чирін садыбызып, ахказын, ағыл киліп, илчілернің азахтарынзар сал пирген.

Ананий паза Сапфира

С Ананий тіп аттығ пір кізі Сапфира ипчізінең хада постарының чирін садыбысханнар. ² Ананий алған ахчаның пір чардығын харанға чыып салған, анзын ипчізі ле пілген; паза пір чардығын, ағыл киліп, илчілернің азахтарынзар сал салған. ³ Че Пётр теен:

– Ананий! Ноға син, садығ ахказының пір чардығын харанға чыып салып, Худай Худын алаахтырардаңар сағысты чўреене кирерге сайтанға^c чараттың? ⁴ Ис-пайың сини полған нимес пе зе? Садығ ахказы синің холында полған нимес пе зе? Ноға чўреене чой сағысты кирдін? Син, кізілерні нимес, Худайны алаахтырдың.

⁵ Пу сөстерні истөк, Ананий, тыны чох андарыл парған. Пу нимені искен кізілернің прайзы чоо хорых парған. ⁶ Чиит ооллар, турып, Ананийні, чыырға тимнеп алып, тасхар сығарып, чыып салғаннар.

⁷ Ёсче час пазынаң пеер ниме пол парғанын пілбинчеткен ипчізі чиде тўскен.

– ⁸ Чоохтап пирдек мағаа, сірер чирні пу син ахчаа сатхазар ба? – сурған ол ипчідең Пётр.

– Йа, пу синге садыбысхабыс, – нандырған ипчі кізі.

– ⁹ Сірер Худай Худын сыныхтирға чөптезіп алғазар ба хайдағ? Мына, синің апсааңны чыып салған кізілер ізіктең кіріп одырлар. Сині дее сығар парыбызарлар, – теен ағаа Пётр.

¹⁰ Кинетін ипчі кізі, аның азахтарынзар тўс парып, тынын позыдыбысхан. Пайаағы чиит ооллар, кір киліп, ол ипчінің өл парғанын көр салып, турадаң сығарып, апсаанаң хости чыып салғаннар. ¹¹ Киртінчеткеннернің паза пу нимені искен кізілернің прайзы чоо хорых парған.

Танығлар паза хайхастығ нимелер

¹² Илчiлер кiп хайхастар паза танығлар чон аразында ит чiргеннер. Прай киртiнчеткен чон Соломонның колоннадазында хада чыбылыс турчаң. ¹³ Чон оларны саблаан, че пiр дее пасха кiзi оларға хозыларға тiдiнмеен. ¹⁴ Хан Худайға киртiнчеткеннернiң саны хозылғаннан хозыл турған, оларның аразында иреннер дее, ипчiлер дее полғаннар. ¹⁵ Ирт париған Пiтрның кiлегi дее хай пiреезiне теңзiн тiп, ағырығ кiзiлернi чол хазында турғысхан орғаннарға, тiзектерге чаттырғаннар. ¹⁶ Иерусалимзер хыриндағы саарлардаң даа кiп кiзi, ағырығларны паза чабал хуттарға хаптырғаннарны ағылып, килчең. Оларның прайзы имненiп алчаң.

Илчiлер сiрiгде

¹⁷ Улуғ абыс, iдiк аннаң хада саддукейлер пiрiгизiне кирчеткен кiзiлернiң прайзы илчiлерге атархаан. ¹⁸ Иди олар илчiлернi, тудып алып, харибге чаап салғаннар. ¹⁹ Че хараазын Хан Худай ангелi^c, харибнiң iзiктерiн азып, оларны позыдыбызып, теен:

– ²⁰ Парып, храмда турып, кiзiлерге наа чуртастың прай сiстерiн чоохтанап.

²¹ Олар, мыны истiп алып, иртен храмзар кiрiп, iгреткеннер. Олох туста улуғ абыс паза анынаң хада килгеннер, Израиль чонының прай ах сағалларын хығырып, iдiк Чарғыны хығыртыбысханнар. Анаң илчiлернi харибдең ағыл килерге кiзiлернi ысханнар. ²² Че нымысчылары, килiп, харибде оларны таппин, нандыра айлан килiп, искиргеннер:

– ²³ Хариб iзiгiнiң чахсы иде пиктелгенiн паза iзiк алнында хадағчыларның турчатханын кiргебiс, че, iзiк асханда, анда пiр дее кiзi таппаабыс.

²⁴ Пу сiстернi ис салып, иң улуғ абыс, хадағчылар пастығы паза пасха даа улуғ абыстар, анзы ниме полчаң тiп, таңнасханнар. ²⁵ Анаң пiр кiзi, килiп, оларға искирген:

– Сiрер харибге чапхан кiзiлер сағам храмда чонны iгрет парчалар.

²⁶ Андада хадағчылар пастығы, нымысчыларынаң хада парып, кiзiлерге таснаң чаалаттыларынаң хорығып, илчiлернi, кiснен нимес, олаңай ла ағыл килгеннер. ²⁷ Ағыл килiп, iдiк Чарғының алнында турғыс салғаннар. Иң улуғ абыс, тiзең, сурағ идiп, оларға теен:

– ²⁸ Иисустың адынаң кiзiлернi үгрeдерге чарабас тiп, сiрeрнi хатыҗлаабыс нимес пе зе? Че сiрeр үгрeдиинeрнi прай Иерусалимге тарат парчазар, Ол Кiзiнiң төгiлген ханын, тiзең, пiске найнирға итчезер.

²⁹ Пётр паза пасха даа илчiлер, нандырып, тееннер:

– Пiс кiзiлернiң нимес, Худайның сөзiн истерге кирекпiс. ³⁰ Сiрeр, ағасха хазап, өдiрген Иисусты Пабаларыбыстың Худайы тiрiлдiрген. ³¹ Израиль чонына, пыросынып, чазыхтарын позыдарға ондай пирер үчүн, Худай Аны, Устағчы паза Арачылағчы идiп, Позының оң саринзар көдiрген. ³² Анзына пiс паза Худай Позының сөзiн ишчеткеннерге пирген Худай Худы киречiлер.

³³ Өөркi Чарғыдағылар, анзын истiп, тарынғаннарына сала чара чачырабин, илчiлернi өдiр саларға сағынғаннар. ³⁴ Че чарғыдағыларның пiрсi, прай чонға улуғлатчатхан Моисей Чахии пiлiгчiзi Гамалиил тiп аттығ фарисей^c, орнынан турып, илчiлернi үр нимеске турадаң сығарыбызарға чахаан. ³⁵ Халғаннарға, тiзең, теен:

– Израиль иреннерi! Оларны хайди идерге итчеткеннерiннi постарың алынча сағынып алыңар. ³⁶ Көмес ле аның алнында Февда теен кiзi килген. Ол позын илбек кiзi чiли тудынған, ағаа төрт чүске чағын кiзi хозылған, че ол өдiрт салған, аның сөзiн искен кiзiлернiң прайзы, тарағлап парыбызып, чiде халған. ³⁷ Аның соонда, кiзiлернi санға алчатхан туста, Галилей чирiнең сыххан Иуда килген, ол даа позының соонча көп кiзi хоғдыр чөрген; че ол өдiрт салған, аның сөзiн искен кiзiлернiң прайзы тарағлап парыбысхан. ³⁸ Амды сiрeрге тiпчем, пу кiзiлерге теңменер, постары алынча ползыннар. Оларның идерге иткен паза идiл парған нимелерi кiзiдең полчатса, анзы прай сайбал парар. ³⁹ Че Худайдан полчатса, сiрeр аны сайбап полбассар. Худайдан тоғыр парчатханнар пол парарынаң китенiңер.

⁴⁰ Өөркi Чарғыдағылар, аның чооғын истiп, илчiлернi, нандыра хығырып алып, соғып, Иисустың адынаң үгрeдерге чарадылбинча тiп, позыдыбысханнар. ⁴¹ Илчiлер, тiзең, Өөркi Чарғыдан парыбызып, Иисус Хан-пигнiң ады үчүн төбiн тiзiртерге турыстығ полғаннарына өрингеннер. ⁴² Полған на күн олар, храмда даа, тураларда даа кiзiлернi үгрeдерiн тохтатпин, Мессий Иисус полчатханнаңар Чахсы Хабарны искiр турғаннар.

Пастағы нымысчылар

6 Ол күннерде, үгренчилер саны өскеннен өзіп одырғанда, Грек тілліг иудейлер аразында, күннің сай иділчеткен полызығ тарадиинда постарының өкіс халған ипчiлерi санға алылбинчалар тіп, еврейлерден тоғыр чоох-чаахтар пар сыхханнар. ²Андада он ікі Илчi, үгренчилернiң аразынаң көп кiзi чыып алып, теен:

– Ис-пайға сағыссырап, Худай сөзін хыйа иткенібіс орта полбас. ³Аннаңар, харындастар, постарынның араңардаң Худай Худы толған паза алғым хыйғазынаң сабланчатхан читі кiзi таап алыңар. Оларны пу тоғысха турғыс саларбыстар. ⁴Піс, тізең, төремiл Худайға пазырып, Аның сөзін тарадарбыс.

⁵Ол чөп прай чыылған кiзiлернiң көңніне кірген. Иди олар улуг киртiнiстiг паза Худай Худы толған кiзiнi – Стефанны, ідөк Филиппнең Прохорны, Никанорнаң Тимонны, Парменнең Николаины, Антиох саардаң сыххан иудей нимес, че амды иудейлерге хозыл парған кiзiнi, таллап алғаннар. ⁶Оларны илчiлернiң алнында турғыс салғаннар, анзылары, тізең, пазырып, оларзар холларын салып, алғааннар.

⁷Иерусалимде, Худай сөзi чон аразында тарап, үгренчилернiң саны илееде хозыл парған. Абыстарның аразынаң даа көп кiзi позын киртiнiске чағын иткен.

Өөркі Чарғыда Стефанны пыролааны

⁸Стефан, тізең, киртiнiзi пастыра паза Худай күзiнең кiзiлер аразында илбек хайхастар паза танығлар иткен. ⁹«Пос полып алған кiзiлер» тіп адалчатхан синагоганың^c хай піреезі паза Кириней саардағылар, Александр саарның, Киликий паза Асий чирлерінің хай пірее кiзiлерi Стефаннаң тартыза халғаннар. ¹⁰Че олар Стефанның алғым хыйғалығ паза Хут пирген күстіг чооғынаң ас полбааннар. ¹¹Андада олар хай пірее кiзiлернi «Аның Моисейденер паза Худайдаңар хомай чоохтанчатханын искебіс» тіп чоохтанарға көөктiрiбiскеннер. ¹²Иди олар чонны, ах сағалларны паза Моисей Чахии пілігчiлерiн өкпелендiрiбiскеннер. Анзылары, тізең, Стефанны, хаап, Өөркі Чарғызар апарғаннар. ¹³⁻¹⁴Анаң, чой киречiлер таап алып «Пу кiзi пу ызых^c орыннаңар паза Моисей Чахиинаңар хомай сөстер чоохтирын тастабинча. Назареттегі Иисус, пу орынны иңзерiбiзiп, Моисейнiң піске халғысхан кибiрлерiн алыстырыбызар теенiн дее искебіс»

тіп чоохтандырғаннар оларны. ¹⁵Өөркі Чарғыда одырчатханнарның прайзы, Стефанзар көре-тура, аның сырайын ангелнине төй көрген.

Стефанның Өөркі Чарғының алнында чоохтанғаны

7 Андада улуғ абыс Стефанна сурған:
– Андағ ба?

²Че Стефан піди нандырған:

– Харындастар паза пабалар, истіңер! Сабланыс Худайы пістің өбекебіс Авраамға, хақан ол Харран саарзар көскелекте, Месопотам чирінде көрінген. ³«Син пос чиріңнең паза пос туғаннарыңнаң сығыбыс, мин көзідер чирзер пар», – теен ағаа Ол. ⁴Андада Авраам, Халдей чирінең парыбызып, Харранда чуртап сыххан. Андартын, тізең, пабазы үреен соонда, Худай аны амды сірер чуртапчатхан чирзер ысхан. ⁵Худай ағаа пу чирде пір азах табанынча даа чир пирбеен. Че соонаң прай пу чирні ағаа паза аның төлліріне пирер пол салған. Авраамның, тізең, ол туста палалары даа чох полған. ⁶Худай ағаа піди теен: «Синің төллірің, кізі чирінде чуртап, андағы чонға төрт чүс чыл пазындырып, хыйхтадар. ⁷Че Мин оларны пазынған чонны чарғылирбын. Аның соонаң синің төлің, пеер нандыра киліп, Мағаа пу чирде пазыар». ⁸Анан Худай Авраамнаң сүннет^c идердеңер молчас салған. Иди Авраам, Исаак оолғы төреенде, сигізінчі күнінде ағаа сүннет иткен. Исаактаң Иаков төреен. Иаковтаң, тізең, он ікі сөөк төстегізі төріптір.

– ⁹Иаковтың ооллары, атархап, Иосиф харындастарын Египетсер садыбысханнар, че Худай анынаң хада полған. ¹⁰Аннаңар Ол, аны чобағлардаң осхырып, Иосифке хыйға сағыстар паза Египет фараонының паарсазын сыйлаан. Фараон, тізең, Иосифті Египетте паза поэның өргезінде улуғ пастыхха турғыс салған. ¹¹Ол тустарда прай Египет паза Ханаан чирлерінзер өзөгис паза илбек хыйал чиде түскеннер. Пістің пабаларыбыс чічең нима таппин чөргеннер. ¹²Иаков, Египетте тамахтың парын истіп салып, поэның оолларын, пістің пабаларыбысты, иң пастағызын андар ысхан. ¹³Олар андар ікінчизін килгенде, тізең, Иосиф поэнынаң харындастарына прай чоохтап пирген. Иди фараон Иосифтің сөөгінеңер піліп алған. ¹⁴Иосиф поэның пабазын Иаковты паза прай туғаннарын, читон пис кізіні, поэныңар хығыртыбысхан. ¹⁵Иаков іди Египетсер парыбысхан. Анда ол поэны

даа, палалары даа үреенче чуртааннар. ¹⁶ Оларның сөөктерiн Иудей чирiндегi Сихем саарзар ағылғаннар. Анда оларны Авраам Сихемдегi Емморның оолларынаң кўмўс ахчаа садызып алған хуюда чыып салғаннар.

– ¹⁷ Худайның Авраамға аасхынып пирген сөзiнiң толар тузы чагдап килигенге орта, пiстiң чон Египетте көптең көп ле полып одырған. ¹⁸ Иосифтi пiлбеен хан Египетнең устап сыхханча, иди полған. ¹⁹ Ол, көйтiкнең пiстiң чоннаң тоғыр парып, өбекелерiбiстi хыйыхтап сыххан, палаларын, тiрiг халбазыннар тiп, тастатхан. ²⁰ Ол туста Моисей төреен, ол Худайча сiлiг оолах полған. Ол ўс ай пабазының туразында өскен, ²¹ анаң Моисейнi сығара тастабысханнарында, аны фараонның хызы алып алып, поэнының палазын чiли өскiрiп алған. ²² Моисейнi Египеттiң ин хыйға нимелерiне үгрет салғаннар. Аннаңар ол сөснең дее, тогыста даа чапчаң полған.

²³ Моисейге хырых час тол парғанда, ол поэнының чонына, Израиль оолларына, тоғазып аларға пөгiн сыххан. ²⁴ Анаң Моисей, ол чоннаң пiр кiзiнiң хыйыхтатчатханын көр салып, аның алнына турып, аннаң үчўн өс алып, египеттегiлернiң пiрсiн чох ит салған. ²⁵ Худай аның холынаң оларға арачыланыс пирчеткенiн харындастары сизiнерлер тiп сағынған Моисей, че олар аны пiл полбааннар. ²⁶ Пазағы кўн, оларның хай пiреезiнiң тудысчатханын көр салып, Моисей, пас килiп, оларны чарастырарға харазып, теен: «Сiрер харындастарзар, ноға удур-гөдiр хыйыхтасчазар?» ²⁷ Че хыйыхтапчатхан кiзi, Моисейнi хыйа идибiзiп, теен: «Кем синi пiстiң пастығыбысха паза чарғычаа турғысхан?» ²⁸ Алай син минi дее, кичеегi Египет кiзiзiн чiли, өдiрiбiзерге итчезiң ме?» ²⁹ Мындағ сөстернi истiп, Моисей, андартын тис чөрiбiзiп, Мадиама чирiнде, пасха чирлiг кiзi полып, чуртап сыххан. Анда аның икi оол төреен.

– ³⁰ Хырых чыл ирткенде, Моисейге Синай^c тағның хырындағы хуу чирлерде, көйчеткен iскiт ағазының чалынында Хан Худайның ангелi көрiне түскен. ³¹ Моисей, аны көрiп, көрiнчекке чапсаан, чахсы иде көрiп аларға чағын пас парғанда, ағаа Хан Худайның ўнi истiле түскен: ³² «Мин синiң өбекелерiннi Худайыбын, Авраамның Худайыбын, Исаактың Худайыбын паза Иаковтың Худайыбын». Моисей, хорыхханына прай сiрлезiп, көрерге дее тiдiнмеен. ³³ Анаң Хан Худай ағаа теен: «Өдiктерiннi суурыбыс, син турчатхан орын ызых орын полча. ³⁴ Египетте

Минiң чонымның хыйыхтатчатханын кӧрчем, аның сыыдын исчем, чонымны осхыраарға индiм, че, пар, Мин синi Египетсер ысчам».

³⁵ Пу Моисейнi, хайзын олар, «Кем синi пiстiң пастығыбысха паза чарғычаа турғысхан?» тiп постарынаң оортах иткеннер. Худай аны кӧйчеткен ыдарбан ағазының чалынында кӧрiнген Ангелi пастыра, пастых паза арачылағчы идiп, ысхан. ³⁶ Пу Моисей, Египет чирiнде, Хызыл талай хыринда, аның соонаң хуу чазыда хырых чылча хайхастар паза танығлар идiп, чонын Египеттең сығарып алған. ³⁷ Пуох Моисей Израиль кiзiлерiне теен: «Ухаанчыны Худай, минiӧк чiли, сiрернiң харындастарыңның аразынаң таллап, сiрерзер ызар. Аны истiңер». ³⁸ Ана ол Моисей, кемнең Синай тағда ангел чоохтасхан паза хуу чазыда чыылған пiстiң ӧбекелерiбiснең хада полған, Худайның чуртас пирчеткен сӧстерiн алған, анаң пiске оларны читiрген.

³⁹ Пiстiң ӧбекелерiбiс аның чооғын истерге хынмааннар, аны хыйа идiп, Египетсер нандыра парарға хынғаннар. ⁴⁰ Олар Ааронға* тееннер: «Пiске позыбысты апарчаң худайларны ит пир. Пiстi Египет чирiнең сығарған Моисейнiң хайди пол парғанын пiл полбинчабыс». ⁴¹ Анаң олар, худай орнына пызочах идiп алып, ағаа тайығ^c салғаннар. Постары иткен ниме алнында ӧрiнгеннер. ⁴² Че Худай олардаң хыйа улыбысхан. Ухаанчылар пiчиинде пазылғанни оларны тигiрдегi сирiглерге нымысчы поларға артыс салған:

«Израиль чоны!

Мағаа ба сiрер хуу чазыда хырых чыл ибiре маллар соғып, тайығ салғазар?

⁴³ Молох худайның одаан паза Ремфан худайның чылтызын алғазар сiрер. Пу омаларны сiрер пазыраp үчүн идiп алғазар.

Аннаңар Мин сiрернi Вавилоннаң^c даа ырах ызыға ызыбызарбын».

⁴⁴ Худайның парын киречiлепчеткен отах хуу чазыда пiстiң ӧбекелерiбiстiң полтыр. Олар аны Худай Моисейге чоохтаанни паза Моисейнiң позы кӧргенни иткеннер. ⁴⁵ Пiстiң ӧбекелерiбiс ол отахты алып алғаннар. Анаң Иисус Навиннiң устааны хоостыра

---

* 7:40 Аарон Моисейнiң хада тӧреен харындазы паза улысчызы полған. Соонаң ол пастағы улуғ абыс пол парған.

аны пабаларыбыс килер алнындох Худайға мыннан сүрди́рген чоннарның чирiнзер ағылғаннар. Иди отах Давид ханның тузына теере турған. ⁴⁶ Худайдаң паарсас алған Давид Иаковтың Худайына чуртачаң чир пирерге сурынған. ⁴⁷ Че Худайға тураны Соломон пүдiр пирген. ⁴⁸ Че Öөркi Чайаачы кiзi иткен тураларда чуртабинча. Ухаанчы аннанар пiди тiпче:

⁴⁹ «Тигiр Минiң үлгү сiреем полча,
чир Минiң азағым тынандырчатхан орын.
Хайдағ тура Мағаа пүдiрчезер, тiпче Хан Худай,
алай хайдағ орын Мағаа тынанаарға пирчезер?»

⁵⁰ Пу нименi прай Минiң холым иткен нимес пе зе?»

⁵¹ Öочестер! Хатығ чүректiг паза Худай сөзiне тунух кiзiлер! Сiрер дее, öбекелерiңöк чiли, Худай Худына тоғыр поладырзар. ⁵² Ухаанчыларның хайзын сiрернiң öбекелерiң сүрбееннер? Олар пеер Арығ Чүректiг Кiзiнiң килерiнеңер искiрген ухаанчыларны öдiр салғаннар, сiрер дее Аны, садып, öдiрген кiзiлер пол пардынар амды. ⁵³ Сiрер ангеллер пирген Моисей Чахиин алып алгазар, че аны толдырбаазар.

Стефанны тастарнаң öдiргенi

⁵⁴ Пу сөстернi истiп, Öөркi Чарғыдағылар тарынғаннар паза тiстерiн хычыратханнар. ⁵⁵ Стефан, тiзен, Худай Худынаң тол чöрiбiзiп, тигiрзер кöрiбiскен, анда ол Худайның сабланызын^с паза Худайның оң саринда турчатхан Иисусты көр салып, ⁵⁶ теен:

– Мына мин азыл парған тигiрнi паза Худайның оң саринда турчатхан Кiзi Оолғын^с көрчем.

⁵⁷ Че Öөркi Чарғыдағылар, хулахтарын чаап, хысхырыза түскеннер, анаң прайзы Стефанға тыныбысхан. ⁵⁸ Аны саар тастынар сығарып алып, тастарнаң чаалап сыхханнар. Киречiлер постарының кип-азахтарын Савл тiп оолның азахтарынзар салглап салғаннар. ⁵⁹ Анаң, «Иисус Хан-пигiм! Минiң тынымны алып ал» тiп чоохтанып ала, пазырчатхан Стефанны тастарнаң чаалааннар. ⁶⁰ Стефан, тiзен, тiзекке түзiп, öтiг үннең хысхырыбысхан:

– Хан-пигiм! Нандырыға тартпа оларны пу чазых үчүн!
Иди тiп, ол тоозыл чöрiбiскен.

Киртiнчеткеннернi сүргенi

8 Савл Стефанны өдiргеннерiне чөпсiнген. Олох күннерде Иерусалимдегi тигiриб чоны хатыҥ сүргiнге хаптырт сыхан. Илчiлердең пасха прайзы даа Иудейнiң паза Самарнын аймах-пасха чирлерiне тарап чөрiбiскен. ²Худай кибирлiг кизилер, Стефанны чыып салып, аҥаа ачыҥ сыхтааннар.

³Савл, тiзең, тигiриб чонун сайбаан; турадан тураа кiрiп, иреннернең ипчiлернi хаап, харибге чаптыр салып одырған.

Самар чирiнде Чахсы Хабарҥа үгреткенi

⁴Олох арада тари парыбысханнары, анда-мында чөрiп, Чахсы Хабарҥа үгреткеннер. ⁵Иди Филипп, Самардаҥы пiр саарзар килiп, андаҥыларҥа Христостанар искiрген. ⁶Чон, Филипп итчеткен хайхастарны көрiп, истiп, аныҥ чооҥын тыңнаан. ⁷Чабал хуттар көп кизидең аах-уух түзiп ала сыҥара чачырааннар, пас чөр полбинчатхан паза ахсах көп кизi хазыхтан пар турған. ⁸Ол саарда улуг өрiнiс полған.

⁹Олох саарда, алында сыбыраҥчы полып, позын илбек кизi чили көзидiп, Самардаҥы чонны таңнатчатхан Симон тiп аттыҥ пiр кизi чуртаан. ¹⁰Анда Худай пирген илбек күс пар тiп, аны прай улуг-кичiг чон сиргек исчен. ¹¹Ол илееде тус, кизi сыбырап, оларны хайхатхан, аннаңар аны исченнер. ¹²Че хаңан чон Худай хан-үлгүзiнеңер паза Иисус Христостанар Чахсы Хабар искiр пирчеткен Филиппке киртiн парҥанда, иреннер дее, ипчiлер дее киреске түскеннер. ¹³Симон поэ, даа аҥаа киртiн парып, киреске түзiп, Филипптең хыйа парбин, аныҥ итчеткен илбек хайхастарын паза таныҥларын көрiп, тың хайхаан.

¹⁴Иерусалимдегi илчiлер, Самар чирiндегилернiң Худай сөзiн чүректерiне киргеннерiн истiп, оларзар Пётрнаң Иоанны ысханнар. ¹⁵Олар, килiп, андаҥы чонҥа Худай Худы кирзiн тiп, оларныҥ үчүн пазырғаннар. ¹⁶Олар Иисус Хан-пигнiң адынаң киреске түскен не полғаннар, че оларныҥ пiрдеезiне Худай Худы ам даа киргелек полған. ¹⁷Андада Пётрнаң Иоанн андаҥы кизилерзер холларын салғаннар, олар, тiзең, Худай Худын алғаннар.

¹⁸Симон, тiзең, илчiлернiң салған холлары пастыра Худай Худы пирiлчеткенiн көрiп, оларҥа ахча аҥыл пирген.

– ¹⁹Минiң салған холым пастыра кизее Худай Худы кир пар турар үчүн, Маҥаа даа андаҥ күс пирiңер, – теен ол.

²⁰ Че Пётр ағаа нандырған:

– Худайның сыйиин ахчаа алып аларға иткенiң үчүн, ағылған күмүзiң дее, син дее чох пол парынар! ²¹ Сағаа мында андағ оңдай паза үлүс пирилбес, Худайның алнында синiң чүреен ам даа орта нимес. ²² Аннанар, пу чазығың үчүн пыросынып, Хан-пиге пазыр: арса, Ол пу чүрееннең сыххан сағызынның пырозын тастир. ²³ Көрчем мин, син iстiңе толдыра чайыл парған ачыг өөдiңнең хадазың паза чойланыс холындазың.

– ²⁴ Сiрер дее, чоохтаан нимелерiннiң пiрдеези мағаа түспезiн тiп, миннең үчүн Хан Худайға пазырынар, – нандырған Симон.

²⁵ Илчiлер, Хан Худай сөзiн киречiлеп, кiзiлернi үгредiп, анаң Иерусалимзер нандыра парчадып, Самар чирiндегi аалларда Чахсы Хабарданар үгреткеннер.

Филипп паза эфиоп кiзi

²⁶ Филиппке, тiзең, Хан Худай ангелi теен:

– Турып, Иерусалимнең Газа саарзар парчатхан кiзi чөрбес чолзар күнөрте сых.

²⁷ Филипп, турып, андар парған, чолда ағаа эфиоп евнух* тоғас парған. Ол, Иерусалимзер пазыраға килген кiзi, Эфиоп хан ипчiнiң улуғ пастығы паза аның прай ис-пайын хайраллапчатхан кiзiзi, ²⁸ iкi тегiлектiг хаңаада одырып алып, ухаанчы Исайи-нiң киндезiн хығырып ала, нандыра айланчатхан. ²⁹ Худай Худы Филиппке теен: «Чағын пас парып, ол ханаанаң хости пас пар». ³⁰ Филипп, чағын пас килiп, ол кiзiнiң Исайинiң ухаан чоохтарын хығырчатханын истiп, сурған:

– Сiрер онар полчазар ба хығырчатхан нименi?

– ³¹ Пiрдеези чарыда чоохтап пирбеенде, хайди пiлiп аларбын? – нандырған ол кiзi.

Анаң Филипптең хости одырыбызарға сурынған. ³² Ол Худай Пiчиинде хығырчатхан орын, тiзең, мындағ полған:

Аны, хойны чiли, өлiмге апарғаннар.

Хырыхчатхан кiзiнiң алнында хураған хайдағ табыс-тубыс
чох поладыр,

Ол iдөк ахсын пiр дее аспаан.

---

* 8:27 Пурунғы хан-чирлерде хай пiрее пөзiк үлгү пастыхтары евнухтардан таллалчаңнар. Иерусалимде, тiзең, евнухтарға даа, иудей ниместерге дее храмзар кiрерге чарадылбачан.

³³ Аның чарғызы, Аны нимее салбин, идiлген.
 Че Аның тiллерiн кiзi чоохтап полар ба ни?
 Аның чир үстүндегi чуртазы тоозыл парды нооза.

³⁴ Евнух Филиппсер айланған:

– Синнең сурынчам, чоохтап пир мағаа, кемненер иди пасча ухаанчы? Позынаңар ба алай пiрее пасха кiзiденер бе?

³⁵ Филипп андада, пу хығырған киндеде пазылған нимелерден пасти, Иисустанар Чахсы Хабарны искир пирген. ³⁶ Иди олар, чолларын узарадып, суға чит килгеннер. Андада евнух теен:

– Мына суғ, мағаа кiреске тўзерге ниме харығ полча?

– ³⁷ Прай чўреенернең киртiнчетсенер, кiреске тўзерге чарир, – нандырған ағаа Филипп.

– Иисус Христостың Худай Оолғы полчатханына киртiнчем, – нандырған ағаа анзы.

³⁸ Анаң, хаңаазын тохтадыбызарға чыхыбызып, олар iкiзiнең суға кiрiбiскеннер. Филипп евнухты кiреске тўзiрген. ³⁹ Олар суғдан сых килгеннерiнде, евнухсар Худай Худы тўскен. Филипптi, тiзең, Хан Худай ангелi ал чiрiбiскен. Че евнух аны паза кiрбеен, ол аннаң андар iрчiлiг парған. ⁴⁰ Филипп, тiзең, Азот саарда пол парған. Мында паза пасха даа саарларда ол Чахсы Хабардар чоохтап чiрген. Иди ол Кесар саарзар чит килген.

Савлның Худайзар айланғаны

9 Савл, тiзең, Хан-пигнiң үгренчiлерiн iдiр саларға хычан чiрген. Ол, улуғ абыссар килiп, ² Хан-пигнiң үгредиинче парчатхан кiзiлернi, ирлернi дее, ипчiлернi дее, таап, палғап алып Иерусалимзер апарар үчүн, Дамаск саардағы синагогаларзар чарыдығылығ пiчiк ызып алған. ³ Ол, иди парып, Дамаск саарға чидiп тее одырғанда, тигiрдең аны кинетiн чарых чарыдыбысхан. ⁴ Савл чирзер андарыл парған, анаң тигiрзертiн ағаа үн истiле тўскен:

– Савл, Савл! Ноға син Минi сўрчезiң?

– ⁵ Кемзер сiрер, Хан-пигiм? – сурыбысхан Савл.

– Мин син хыйа сўрчеткен Иисуспын. Сидiк сағаа Миннең тоғыр кўрезерге, – нандырған ағаа Хан-пиг.

– ⁶ Хан-пигiм! Ниме идерге чыхирзың мағаа? – сурған Савл, хорығып паза сiрлезiп ала.

– Турып, саарзар пар. Ниме идерге кирек полчатханын сағаа анда чоохтирлар, – нандырған ағаа Хан-пиг.

⁷ Савлнаң хада парчатхан кiзiлер, үннi истiп, че пiр дее кiзi кiрбинчеткеннерiнде, тыып ла парып турғаннар. ⁸ Савл, чирдең тур килiп, азых харахтарынаң пiр дее ниме кiрбеен. Кiзiлер аны чидiнiп алып апарғаннар, анаң Дамаск саарзар ағыл килгеннер. ⁹ Ұс кўн Савл пiр дее ниме кiрбеен, чiбеен паза iспеен.

Савлның кiреске тўскенi

¹⁰ Дамаскта Иисустың Ананий тiп үгренчiзi пар полған. Хан-пиг, аның хараана кiрiнiп, теен:

– Ананий!

Минмiн, Хан-пигiм! – үндескен анзы.

¹¹ Хан-пиг, тiзең, ағаа теен:

– Турып, тасхар сых. Анаң Кiнi тiп адалчатхан орамзар пар. Иуданың туразында Тарс саардаң сыххан Савл теен кiзiнi сурарзың. Ол сағам анда пазырча. ¹² Савл кiспегiнде ол Ананий тiп аттығ ир кiзiнi кiрген, анзы, пас килiп, аның харахтарын азыбызар үчўн, позынзар холын салған.

¹³ Ананий нандырған:

– Хан-пигiм, мин аннаңар кiп кiзидең искем, Иерусалимде Синiң ах-арығ кiзiлерiңе нинче чабал иткенiн. ¹⁴ Мында даа Сағаа пазырчатхан кiзiлернiң прайзын палғирға чаратчатхан улуг абыстардаң үлгү пирiлтiр.

¹⁵ Че Хан-пиг ағаа теен:

– Син пар. Мин аны Минiң адымны аймах чоннарға, ханнарға паза Израиль кiзiлерiне искiр турарға таллап алғам. ¹⁶ Мин ағаа iдiк кiзiт пирербiн, Минiң адым үчўн нинче ирее иртерге килiзер ағаа.

¹⁷ Ананий, андар парып, ол тураа кiр килiп, ол кiзее холларын салған.

– Савл харындас! Сағаа чолда кiрiнген Иисус Хан-пигiбiс минi синзер харааң ас пирерге паза синi Худай Худынаң толдырыбызарға ысты, – теен Ананий.

¹⁸ Сах андох аның харахтарынаң палых хастырығы осхас ниме сых парыбысхан чили пiлдiр парған. Кинетiн не ол кiр сыххан. Савл, тур килiп, кiреске тўскен. ¹⁹ Анаң ол, азыранып, кўс алынып алған.

Савлның Дамасктағы үгредии

Соонаң Савл Дамаскта үгренчилернең хада нинче-де кўн полған. ²⁰Сах андох синагогаларда, кизилерни Иисус Худай Оолғы полча тiп үгрет сыххан.

²¹Аны исчеткен кизилер чоо таңнааннар:

– Пу мының алнында Иерусалимде Иисусха пазырған кизилерни сўр чөрчең кизи нимес пе зе? Пеер дее оларны, палғап алып, улуғ абыстар холына пирерге килген нимес пе зе?

²²Савлның үгредии, тизең, кўстигден кўстиг полип одырған, Иисус Мессий полча тiп киречилеени Дамасктағы иудейлерни нандырчаа чох иде сағысха тўзирген.

²³Илеede тус ирт парғанда, иудейлер аны өдiрибизерге чөптес салғаннар. ²⁴Че Савл оларның хара сағыстарын пiл салған. Олар, тизең, аны, өдiрибизерге тiп, саар iзiктерi хыринда хараа-кўнөрте китеп чөрченнер. ²⁵Ұгренчилер, тизең, Савлны харазын, корыпха одыртып алып, пөзiк ханадаң тўзiрибiскеннер.

Савл Иерусалимде

²⁶Савл, Иерусалимзер килiп, Иисустың үгренчилерине хозылып аларға кўстенген, че аның Иисустың үгренчизи полчатханына киртiнмин, аннаң прайзы хорыххан. ²⁷Варнава, тизең, аны хада алып алып, илчилерзер килiп, Савлның чолда Хан-пиге хайди тоғасханын, Хан-пигниң ниме ағаа чоохтаанын паза хайди Савл Дамаскта Иисустың адынаң кизилерни, пiр дее хорыхпин, үгреткенiн чоохтап пирген. ²⁸Иди Савл, оларнаң хада пол парып, прай Иерусалимче чөрчең. Ол Иисус Хан-пигниң адынаңар кизилерни тiдiмниг үгрет чөрчен. ²⁹Грек тiллиг иудейлернең чоохтазып, оларнаң таласханох. Олар, тизең, аны өдiрибизерге харасханнар. ³⁰Харындастар, аннаңар пiл салып, Савлны Кесар саарзар үдезибизип, аннаң Тарс саарзар ызыбысханнар.

³¹Прай Иудей, Галилей паза Самар чирлериндегi тигiриб чоны амыр пол парған. Олар, Хан Худайдаң чалтанып ала чуртап, Худай Худы пастыра кўс хабынғаннар паза көптең көп полип одырғаннар.

Энейниң хазыхтанғаны паза Тавифаның тiрилгенi

³²Пётр, прай чирче чөрип, пiрсинде Лидда саардағы ах-арығ харындастарзар килген. ³³Анда ол, хыймыран таа полбин, төзекте сигис чыл чат салған Эней тiп кизее урун парған. ³⁴Пётр ағаа теен:

– Эней! Сини Иисус Христос имнепче. Тур тӧзегиннен.

Ол кiзi сах андох тур килген. ³⁵ Анзын Лидда саарда паза Са-рон тiп чазыда чуртапчатханнарның прайзы кӧрген. Олар iдӧк Хан Худайзар айланғаннар.

³⁶ Иоппи саарда Иисустың үгренчiзi Тавифа, анзы киик теени полча, тiп хыс чуртаан. Ол кӧп чахсы ниме иткен паза чох кiзi-лерге паарсазын кӧбӧк читiрчен. ³⁷ Анаң ол кӱннерде Тавифа, ағырыбызып, үреп парған. Аны, чуубызып, тураның үстӱндегi хадылында чатыр салғаннар. ³⁸ Лидда саар Иоппиден ырах полбаан полған. Аннаңар мындағы үгренчiлер, Пётрның анда полчатханын истiп, аны пеер табырах килзiн тiп, iкi кiзi ызыбысханнар. ³⁹ Пётр, сах андох тимненiбiзiп, оларнаң хада чол сығыбысхан. Иоппи саарзар читкенде, аны сӧӧк чатхан туразар киргеннер. Мында ӧкiс ипчiлер, ылғазып ала, Пётрға Тавифа хыстың хазых тузында тiккен кӧгенектерiн кӧзiткеннер. ⁴⁰ Пётр, прайзын сығарыбызып, тiзекке тӱзiп, пазырған, анаң, сӧӧксер айланып, чоохтанған:

– Тавифа, тур!

Ол хыс харахтарын азыбысхан, анаң, Пётрны кӧр салып, одырыбысхан. ⁴¹ Пётр ағаа, холын сунып, турарға полыс пирген. Анаң ах-арығ харындастарға паза ӧкiс ипчiлерге ол тiрiл парған хысты кӧзiт пирген. ⁴² Ол тылаас прай Иоппи саарча тарап парған. Кӧп кiзi Хан-пиге киртiн сыххан. ⁴³ Пётр Иоппи саарда тууп истечең Симон тiп кiзiде илееде кӱн чуртаан.

Пётрнаң Корнилий

10 Кесар саарда Италий тiп адалчатхан полктың чӱспазы Корнилий тiп кiзi полған. ² Ол Худайны аарлаачы паза Аннаң чалтанаачы кiзi полған. Ол иудейлерге кӧп чахсы иткен. Ол прай туған-чағыннарынаң хада Худайға сыбыра пазырчан. ³ Кӱнӧрте тоғыс час тузында* Корнилийге Худай ангелiнiң позынзар кир килгенi хараана кӧрiн парған. Ол ағаа теен:

– Корнилий!

⁴ Ол, тiзең, андар кӧрiбiзiп, хорых парып, теен:

– Ноо ниме, пигiм?

Ангел ағаа нандырған:

– Синiң кiзiлерге чахсы иткенiннi паза пазырғанынны Худай сағысха кир килген. ⁵ Син, Иоппи саарзар кiзiлер ызып, Пётр

---

* 10:3 Грек тiлiнде тоғыс час теени пiстiң кӱнӧрте ӱс часха килiсче.

тiп солалығ Симонны хығыртыбыс. ⁶ Ол туразы талай хазында турчатхан Симонда, тууп истечен кiзiде, ааллапча. Пётр сағаа позынны паза прай тураңны арачылап алчаң сөстер чоохтап пирер.

⁷ Корнилийнең чоохтасчатхан ангел паза халғанда, Корнилий нымысчыларынаң iкiзiн паза позынаң хада чөрчеткен Худай киртiнiстiгi пiр чаачыны хығыртыбысхан. ⁸ Анаң, оларға прай нимеденер чоохтап пирiп, оларны Иоппизер ызыбысхан.

⁹ Пазағы күн, олар Иоппи саарға чағдап одырғанда, Пётр, күн ортызына чағыннапчатхан туста, тура үстүнзер пазыраға сыххан. ¹⁰ Аның, астап, азыранары килген. Чiчен ниме идiлчеткен аразында, ағаа хараана ниме көрiнген. ¹¹ Көрзе, тигiр азыл килтiр, андартын хайдағ-да иске төйи ниме төрт пулиинаң палғалған чiли чирзер алдыра тўсче. ¹² Анда төрт азахтығ аймах-пасха маллар, чылысхылар паза хустар полғаннар. ¹³ Анаң ағаа үн истiлген:

– Пётр, тур, соғып алып, чi.

– ¹⁴ Чох, Хан Худайым! Мин хачан даа чиркестiгнi алай кирлигнi чiбеем, – теен Пётр.

¹⁵ Андада үн хатап истiлген:

– Худай арығлаан нименi син кирлиге санаба.

¹⁶ Иди үс хати полған. Анаң ол ниме хатап тигiрзер көдiрiле халған.

¹⁷ Пётр, хараана көрiнгенi ниме ниме полчаң тiп, позы алынача сағысха тўскен аразында Корнилийнiң ысхан кiзiлерi, Симоннын туразынаңар кiзiлерден сурастырғлап ала, iзiк хыринда тур салғаннар.

– ¹⁸ Пётр тiп солалығ Симон мында ба? – хысхырып, сурғаннар олар.

¹⁹ Пётр көрiзiненер сағын турчатхан аразында, Худай Худы ағаа теен:

– Мына үс кiзi синi тiлепче. ²⁰ Тур, оларзар тўзiп, пiр дее iкiнчiлебин, оларнаң хада пар. Оларны Мин ысхам нооза.

²¹ Пётр, Корнилий позынзар ысхан кiзiлерзер тўс килiп, теен:

– Сiрер сурчатхан кiзi – минмiн. Хайдағ кирекнең чөрчезер?

– ²² Чўспазы Корнилий, арығ чўректiг^c, Худайға киртiнчеткен паза прай иудей чонына улуғлатчатхан кiзi ах-арығ ангелiнең чахығ алтыр: синi ибiнзер хығырып, чооғынны истiп аларға, – нандырғаннар олар.

²³ Андада Пётр оларны, тураа кирiп, сыйлаан.

Пазағы күн, тiзең, Пётр оларнаң хада Кесар саарзар сығы-бысхан. Оларнаң хада Иоппидең хай пiрее киртiнчеткеннер парғаннарох. ²⁴Икiнчi күнiнде олар Кесар саарға читкеннер. Корнилий, тiзең, туғаннарын паза чағын арғыстарын хығырып алып, оларны сағыпчатхан. ²⁵Пётр кирчеткенде, Корнилий, тiзекке түзiп, аны удурлап, пазыра мөкейген. ²⁶Пётр, тiзең «Тур, мин дее кiзiлебiн» тiп, аны турғысхан. ²⁷Анаң Пётр, аннаң чоохтазып ала тураа кiрiп, тураа кiзi көп чыыл парғанын көр салған. ²⁸Пётр оларға теен:

— Иудей кiзее иудей ниместернең тоғазарға паза чағынназарға чарабинчатханын сiрер пiлчезер. Че Худай мағаа пiр дее кiзiнi чиркестiг алай кiрлiг тiп санабазын ас пирген. ²⁹Аннанар мин, сiрер хығырғанда, пiр дее таласпин килдiм. Че хайдағ кирекнең минi хығырдынар тiп сурапчам.

³⁰Корнилий чоохтанған:

— Ёс күн мының алнында мин пуох тусха теере ораза^с тутхам паза позымның турамада күнөрте тоғыс час тузында* пазырчатхам, кинетiн алнымда пызыңнаас кип-азахтығ кiзi тура түскен. ³¹Анаң тiпче: «Корнилий! Худай синiң пазырғаныңны ис салған паза кiзiлерге чахсы иткенiннi сағысха кирген. ³²Амды, Иоппи саарзар кiзiлер ызып, Пётр тiп солалығ Симонны хығырып ал. Ол Пётр талай хазында чуртапчатхан тууп истечең Симонның туразында ааллапча. Ол, килiп, сағаа чоохтир». ³³Мин сах андох синзер кiзiлер ысхам. Син, пеер килiп, чахсы итгiн. Амды, Худайның сағаа чахаан нимелерiнiң прайзын истiп аларға тiп, пiс прайзыбыс Худай алнында турчабыс.

Пётрның үгредии

³⁴Пётр чоохтан сыххан:

— Худайның прай чоннарға пiр син хайчатханын амды сынап көрчем. ³⁵Аймах-пасха чоннарда Аны улуғлапчатханнар паза орта ние итчеткеннер Худайның көңнiне кирче. ³⁶Ол Израиль чонына амыр хоныхтаңар Чахсы Хабарны Иисус Христос пастыра ыс пирген. Пу Иисус прайзының Хан-пигi полча. ³⁷Иоанн кiзiлернi киреске түзерге үгреткен соонда, Галилей чирiнең пастади, прай Иудей чирiнде ние полғанын сiрер пiлчезер. ³⁸Хайди Худай Позының Худын паза күзiн Назареттегi Иисусха пиргенiн,

* 10:30 Грек тiлiнде тоғыс час теенi пiстiң күнөрте ёс часха килiсче.

пlлчезер. Иисус, тlзең, Худай Анынаң хада полғаннаңар, кlзlлер аразынча чlрlп, чахсы нимелер иткен паза сайтанға хаптырғаннарнынң прайзын имнебlс турған. ³⁹ Пlс, тlзең, Иисустынң Иудей чирlнде паза Иерусалимде иткен нимелерlнlң прайзын киречlлечлбlс, lдlк киреске хазатыртып lдlрткенlн дее киречlлечлбlс. ⁴⁰ Худай Аны, lзlнчl кlнlнде тlрlлдlрlп, харахха кlрlнер ит салған. ⁴¹ Прай чонға нимес, че пlске ле, Худай таллаан киречlлерге, пlске, кем Иисуснаң хада, Анынң lлlмнең тlрlлгенl соонда, азыранып, lскен. ⁴² Иисус пlске чахаан: кlзlлернl lгредlп, Позынынң тlрlг паза lлlг кlзlлерге Худай турғысхан Чарғычы полчатханын киречlлlрге. ⁴³ Прай ухаанчылар киречlлечлелер Иисустанар паза Ағаа киртlнчеткен полған на кlзlнlң чазыхтардаң Анын адынаң поэп поларынаңар.

Иудей ниместерге Худай Худыннң тlскенl

⁴⁴ Пlтр lдl чоохтанчатхан тустох аны исчеткеннернlң прайзына Худай Худы тlскен. ⁴⁵ Пlтрнаң хада килген киртlнчеткен иудейлер, Худай Худыннң сыйи иудей ниместерге дее пlрlлчеткенlн кlрlп, хахап парғаннар. ⁴⁶ Олар, иудей ниместернlң пасха-пасха тlллернең чоохтазып, Худайны махтапчатханнарын lскеннер нооза. Андада Пlтр теен:

– ⁴⁷ Пlзlк чlли Худай Худын алған кlзlлерге суғда киреске тlзерге кем чаратпас?

⁴⁸ Анаң Пlтр оларға Иисус Христостын адынаң киреске тlзерге чахаан. Соонаң олар Пlтрны постарында кlп нимес кlн поэп аларға сурынғаннар.

Иудейлернlң Пlтрны пыролааны

11 Илчlлер паза Иудей чирlндегl харындастар иудей ниместернlң дее Худай сlзlн алғаннарын ис салғаннар. ² Пlтр Иерусалимзер килгенде, иудейлернlң киртlнчеткен кlзlлерl ағаа перlнгеннер.

– ³ Син, сlннет итпеен кlзlлерзер чlрlп, оларнаң хада азырангазын, – теенер олар.

⁴ Пlтр, тlзең, оларға прай нименl изерlстlре чоохтап сыххан:

– ⁵ Иоппи саарда пазырчатханымда, хараама нlме кlрlн килген: тlрт пулиинаң палғалған ис, кибlс чlли, тlгlрдең минзер алдыра тlсчеткен. ⁶ Кlрзем, анда тlрт азахтығ малларнаң аймах-пасха аңнар, чылысхылар паза тlгlр хустары. ⁷ Анаң мағаа

чоохтанчатхан үнни ис салғам: «Пётр, тур, соғып алып, чи». ⁸«Чох, Хан Худайым! Минің ахсыма чиркестіг алай кірліг ниме хачан даа кірбеен», – теем мин. ⁹Андада үн мағаа хатап тигірдең нандырған: «Худай арығлаан нимені син кірліге санаба». ¹⁰Иди үс хати полған. Анаң прай ниме тигірзер хатап көдіріле халған.

¹¹Анаң олох туста мин полчатхан тураның алнында үс кізі тура түскен. Оларны минзер Кесар саардаң ыстырлар. ¹²Худай Худы мағаа, пір дее ікі сағыстанмин, ол кізілернең хада парарға чахаан. Киртінчеткен пу алты кізі миннең хада парған. Піс ол кізінің туразынзар читкебіс. ¹³Ол кізі піске поэның туразында ангелні көргенін чоохтап пирген. Ол ангел ағаа тіптір: «Кізілерні Иоппи саарзар ызып, Пётр тіп солалығ Симонны хығырт. ¹⁴Ол сағаа поэынны паза прай тураңны арачылап халар сөстерні чоохтап пирер». ¹⁵Мин чоохтан сыхханымда, Худай Худы, хайди піссер пастап түскен, идөк ол кізілерзер түскен. ¹⁶Андада Хан-пигібістің «Иоанн суғда кіреске түзірген, че сірер Худай Худынаң кіреске түзерзер» теен сөстері сағызыма кір килгеннер. ¹⁷Аннаңар Худай піске, Хан-пиг Иисус Христосха киртін сыххан кізілерге, пирген осхас сыйхты оларға даа пирген полза, мин чи андағда кемзім, Худайға тоғыр поларға?

¹⁸Аны истіп, кізілер амырап парғаннар, анаң олар «Че, Худай иудей ниместерге дее чазыхтарынаң хыйа полып, чуртирға оңдай пиртір» тіп, Худайны сабландырғаннар.

Антиох саардағы тигіриб чоны

¹⁹Стефанның өдірткені соонда сүріге хаптырған паза тарап парыбысхан киртінчеткен улус, иудейлердең пасха пірдеезін Худай сөзіне үгретпин, Финикий чирінзер, Кипр олтырыхсар паза Антиох саарзар читкен. ²⁰Че оларның санында Кипрдең паза Кириней саардаң сыххан хай пірее кізілер, Антиох саарзар киліп, гректернең чоохтазып, Иисустаңар хабарлааннар. ²¹Оларнаң хада Худай күзі полған. Уғаа көп кізі, киртініп, Хан Худайзар айланған.

²²Ол нимеденер чоох Иерусалимдегі тигіриб чонына чит парған, андада Варнаваа Антиох саарзар парарға чахааннар. ²³Ол, пеер киліп, Худайның паарсазы пуларға пирілгенін көріп, өрін парып, прайзын Хан Худайға азых чүрекнең сын поларға хығырған. ²⁴Ол поэы даа чохсы, Худай Худынаң толған паза улуг киртіністіг кізі полған. Аннаңар уламох көп кізі Хан Худайға киртін сыххан.

²⁵Анаң Варнава, Савлны тлелп, Тарс саарзар парған. Таап алып, аны Антиох саарзар ағыл килген. ²⁶Олар пlр чыл ибlре тигlрибде чыылызып, кlп кlзlnл Худай сlзlне ўгреткеннер. Иди Антиохта Исустың ўгренчlлерlн пастағызын на христианнар тlп адап сыхханнар.

²⁷Олох кўннерде Антиохсар Иерусалимнең ухаанчылар килгеннер. ²⁸Оларның пlрсл Агав, Худай Худы тол парып, тўрче полза, прай чир ўстўнде илбек lзlгlс полар тlп, ухаанчылаан. Ол lзlгlс сыннан даа Клавдий хаған тузында полған. ²⁹Андада ўгренчlлернлң полғаны ла, поэының пар-чоғына кlре, киртlнlсче Иудей чlрlндегl харындастарға полызығызарға чаратхан. ³⁰Анаң чыып алған ис-пайны олар Варнава паза Савл пастыра Иерусалимдегl ах сағалларына^с ызыбысханнар.

Пётрны харибге чаап салғаны

12 Ол тустарда Ирод хан* Худайға киртlнчеткеннернлң хай пlреелерlн, хомай идерге польп, тудып алған. ²Ол Иоанның харындазын Иаковты хылыснаң lдlрlбlскен. ³Иудейлернлң анзына чlпсlнчеткеннерlн кlрlп, Ирод хан Пётрны даа тудып алған. Андада Ачытпаан халас ўлўкўн кўннерl полған. ⁴Ирод хан Пётрны, тудып алып, харибге чаап салып, он алты чаачаа тlрттерден теести хадарарға чахығ пlрген. Ол Пётрны Пlсха ўлўкўнl соонда, чон алнынзар сығарып, чарғылlрға сағынған. ⁵Иди Пётрны харибде тутхан туста тигlриб чоны аннаңар Худайға матап пазырған.

Ангелнлң Пётрны осхырғаны

⁶Пётр Ирод ханға чон алнынзар сығартырар кўннлң алнындағы хараада, lкl lчlрбенең палғат салып, lкl хадағчының аразында узаан. lзlктер хырында даа хадағчылар харибнl хадарғаннар. ⁷Че мына Хан Худай ангелl кlрlне тўскен, харибнлң lстl чап-чарых пола тўскен. Ангел, Пётрны хабырға саринаң lдlбlзlп, усхурыбызып, теен:

– Тур табырах.

Сах андох lчlрбелер Пётрның холларынаң тўс парыбысханнар. ⁸Ангел ағаа пlдl теен:

– Хурчаныбызып, lдlктерlн кlзlбlс.

---

* 12:1 Пу Ирод хан Исус тlреен тустарда полған Илбек Иродтаң пасха, че ол анын парказы, ол 41-44 чылларда хан полған.

Пётр сах иди иткен. Анаң ангел теен:

– Кибн кизип алып, соомча пар.

⁹ Пётр, пу ниме прай анын кспегинде ле полча тп сагына, че сынында полчатханын оңарбин, тастынзар сыгып, ангелнн со-онча парған. ¹⁰ Пастагы паза кнчн хадағны иртіп, олар саарзар сыхчатхан тимір ізіктерзер чит килгеннер. Ізіктер оларға поста-ры ла азыл парғаннар. Олар, сых киліп, пир орамны иртібіскен-нерінде, кинетін ол ангел чох пол парыбысхан.

¹¹ Андада Пётр, оңарын киліп, теен:

– Амды көрчем, сыннад даа Хан Худай, поэның ангелін ызып, мині Иродтың холынад паза иудей чонының саған прай нимелерінең осхырды.

¹² Ол, аар-пеер хайбагыныбызып, Марк тп солалығ Иоанның Мария іезінің туразынзар килген. Анда көп кизи, чыылызып алып, пазырчатхан. ¹³ Пётр ізік тохлатханда, Рода тп ады-солалығ чалчы хыс ізікті тыннабызарға сыххан. ¹⁴ Пётрны үнінең танып салып, Рода, өрінгенінең, ізік тее аспин, туразар чүгүріп, Пётрны ізік хыринда турча тп чарлаан. ¹⁵ Че кизилер агаа тееннер:

– Сагызың орнында ба синнң?

Че ол хыс чоохтаанынох ла чоохтаан. Кизилер, андада чоохтас-ханнар:

– Ол анын ангелі полар.

¹⁶ Ол арада Пётр хатаптаң хатап тохлат турған. Кизилер, ізік азып, көрібізіп, угаа татнап парғаннар. ¹⁷ Пётр, оларны тохтада, холын көдірібізіп, Хан Худайның поэын харибдең хайди поэйт-ханын чоохтап пиріп, теен:

– Пу нимеденер Иаковнад харындастарға искір пирінер.

Анаң тасхар сыгып, пасха чирзер парыбысхан.

¹⁸ Иртенінде хадағчылар, Пётр хайди полған полчаң тп, улуг сагыссырасха пастырғаннар. ¹⁹ Ирод хан, тізен, Пётрны тілеп таппин, хадағчылардаң сурағ иткен соонда, оларны өдірібізер-ге чахаан.

Анаң Ирод, Иудей чирінең Кесар саарзар парыбызып, анда халған.

Иродтың өлімі

²⁰ Ирод ханның Тир паза Сидон чуртағчыларына хылии тут-хан. Оларның чирі ас-тамахты Ирод ханның чирінең алчан, олар, нинче-де кизізі хада чөптөзіп алып, хан өргезінің устағчызын

Власты постарының сарина тартып алып, ханзар чаразарға килгеннер. ²¹Тоғазыҥ кўнiнде Ирод, хан кибирлiг кип-азахтарын ки-зiп алып, пōзiк орында одыр салып, оларнаң чоохтасхан. ²²Чон, тiзең, хысхырған:

– Пу ўн кiзiни нимес, че Худайни.

²³Че кинетiн Ирод, Худайны сабландырбааны ўчўн, Хан Худайның ангелiне саптыртыбысхан. Ирод хан, iстiнең хурттарға чиртiп, ўреп парған.

²⁴Че Худай сōзi, öзiп, тарап одырған.

²⁵Варнава паза Савл, тiзең, идерге пирилгенiн толдыр салып, Иерусалимнең Антиох саарзар айлан килгеннер. Постарынаң хада Марк тiп солалыҥ Иоанны ағылғаннар.

Варнаваның паза Савлның пасха чирлерзер ызылғаны

13 Антиох саардағы тигiриб чоны аразында Варнава паза Хара тiп солалыҥ Симеон, Кириней саардаң Луций, iдөк Ирод ханнаң* хада öскен Манаил паза Савл ухаанчылар паза ўгретчи-лер полғаннар. ²Олар, Хан Худайға пазырып, ораза тутчатхан туста, Худай Худы чоохтанған:

– Иттиртерге хығыртхан кирееме Варнаванаң Савлны таллап пириңер Мағаа.

³Андада олар, ораза тудып, паза пазырып алып, Варнаванаң Савлзар холларын салып, оларны позыдыбысханнар.

Кипр олтырыхта

⁴Худай Худы ысхан хоостыра, олар пастап Селевкий тiп адалчатхан саарзар читкеннер, аннаң андар Кипр олтырыхсар кис парыбысханнар. ⁵Анда олар, Саламин саарда халып, иудей си-нагогаларында Худай сōзiне ўгреткеннер. Иоанны даа, полыс пир турзын тiп, постарынаң хада ал чөргеннер.

⁶Иди олар, прай олтырыхча чөрип, Паф саарға чидiп, Вариисус тiп иудей кiзее, сыбырағчаа паза чой ухаанчаа, тоғас парғаннар.

⁷Ол олтырых пастығы хыйға сағыстыҥ Сергей-Павелнең хада полчаң. Сергей-Павел, Худай сōзiн истiп аларға хынып, позынзар Варнаванаң Савлны хығыртып алған. ⁸Че сыбырағчы Елима

---

* 13:1 «Ирод хан» теенi мында Галилей чирiнiң ханына – Ирод Антипаа палғалыстыҥ.

(иди адачаңнар Вариисусты)*, олардаң тоғыр улып, олтырых пастығын киртiнiстең хыйа тартарға кўстенген. ⁹Че Павел тiп iкiнчi солалығ Савл, Худай Худының устааны хоостыра Елимазар кўнi кўрiп, чоохтанған:

– ¹⁰У-у, чойырхоснаң чабал сағысха пастыр парған сайтан оолғы, прай сын нименiң бырчызы! Хан Худайның кўнi чолларынаң хыйа тартарын тохтадарзың ма? ¹¹Амды мына сағаа Хан Худайның холы тўсче: син, харах оды чох халып, анча-мынча тус кўн чариин кўрбессiң!

Олох туста Елиманың хараа пўлестел парып, хап-харасхы пол чўрiбiскен. Ол, тiзең, аар-пеер харбағлап, позын чидiнчең кiзi тiлеен. ¹²Андада олтырых пастығы, пол парған нименi кўрiп, Хан Худай ўгредине, тың таңнап, киртiн сыххан.

Писидийдегi Антиох саарда

¹³Павел паза анынаң хада полған кiзiлер, Паф саардаң сығып, Памфилийдегi Пергий саарзар чўс килгеннер. Че Иоанн, олардаң чарылып, Иерусалимзер нандыра парыбысхан. ¹⁴Анаң олар, Пергийдең сығып, Писидийдегi Антиох саарзар читкеннер. Анаң субботада синагогазар кiрiп, одыр салғаннар. ¹⁵Моисей Чахиин паза ухаанчыларның кинделерiн хығырған соонда, синагога устағчылары оларны, хығырып, тееннер:

– Харындастар! Чонға чоохтачаң ўгредiг сўстерiң пар полза, чоохтанар.

¹⁶Павел, тур килiп, холын кўдiрiп, теен:

– Израиль кiзiлерi паза Худайны улуғлапчатханнар! Истiнер!

¹⁷Израиль чонының Худайы пiстiң ўбекелерiбiстi таллап алған, анаң Египет чирiнде полчатханнарында, оларны, илбек чон идiп, ўр кўдiрген. Анаң оларны Позының илбек кўзiнең Египет чирiнең сығар чўрiбiскен. ¹⁸Соонаң пiстiң ўбекелерiбiстi хуу чазыда хырых чылча азыраан. ¹⁹Анаң Ханаан чирiнде читi аймах чонны хырыбызып, оларның чирiн пiстiң ўбекелерiбiске ўлестiр пирген.

– ²⁰Аның соонаң Худай оларға тўрт чўс илiг чыл изере, ухаанчы Самуилге теере, чарғычыларны пир турған. ²¹Соонаң ўбекелерiбiс постарына ханны пирерге сурынғаннар. Андада Худай

---

* 13:8 Иудейлер, уламох тың оларның пасха хан-чирiнде чуртапчатханнары, постарын iкi атнаң аданчаң ондайлығ полғаннар: еврейнинең паза гректинең алай ба латиннинең.

оларға Вениамин тллінең сыххан Кистлң оолғын, Саулны, пирген. Иди хырых чыл ирт парған. ²²Саулны хыйа идлблзлп, ханға Давидтл турғыс салған. Аннаңар Ол, киречлелп, плдл теен: «Мин кнннлме клрчеткен клзлнл, Давидтл, Иессей оолғын, таап алғам. Ол Минлң хынған нимелерлмнл прай толдырар». ²³Иди Худайнын аасхынып пирген слзл хоостыра Давидтлң тллінең сыххан Исусты Израилге Арачылағчы ит пирген. ²⁴Иисус килер алнында Иоанн прай Израиль чонын, чазыхтарыңнаң хыйа полып, клреске тлзлнер тлп лгреткен. ²⁵Тоғызын тоос салған соонда, тлзең, Иоанн плдл теен: «Слрер минл кемге санапчазар? Арачылағчаа ба? Мин Анзы нимесплн. Че соомча плрсл кллче, Анзынын азағындағы маймах паан даа систерге турыстығ нимесплн мин».

– ²⁶Харындастар, Авраамнын тллі паза Худайны улуллапчатханнар! Слрерге ызылды пу арачыланыс слзл. ²⁷Иерусалимнлң чуртағчылары паза оларнын пастыхтары Анын Арачылағчы полчатханын даа, суббота сай хығырылчатхан ухаанчыларнын слстерлн дее плл полбааннар. Иди олар, Исусты чарғылап, ухаанчыларнын слстерлн толдыр салғаннар. ²⁸Иисусты ллімге чарғылачаң плр дее пыро тапплн, Пилаттаң Аны лдірлблзерге сурынғаннар. ²⁹Пазылған нименл прай толдыр салып, Аны, клрестең суурып, хуюда чыып салғаннар. ³⁰Че Худай Аны ллімнең тлрлдрлп алған. ³¹Клп клннер изере Ол поэынаң хада, Галилей члрлене сығып, Иерусалимзер кллген лгренчлелрлене клрлн клл турған. Амды, тлзең, олар чонға Аннаңар киречлелпчелер. ³²Плс тее слрерге лрлнлснең Чахсы Хабар исклрчелблс: Худай, Исусты тлрлдрлп, лбекелерлблске аасхынып пирген слзлн амды плске, оларнын тлллерлене, толдырған. ³³Худайны саблапчатхан клннчл Ырында пазылча: «Син Минлң Оолғымзын. Мин плўн Синл тлрлттлм».

– ³⁴Худай Аны ллімнең тлрлдрлп алған. Ол члрде хачан даа чызыбас. Аннаңар Ол плдл теен:

«Мин Давидке молчаан ах-арығ паза лзестлг паарсазымны слрерге читлрерблн».

– ³⁵Аннаңар пасха плр орында даа пазылған:

«Позыңнын Ах-арығ Нымысчына члрде чызырға плрбесслң».

– ³⁶Давид поэынын тузында Худайнын ллн плглнлн толдыр салған, соонаң лреп, лбекелерлнлң соонча парыбысхан, сллгл, тлзең, члрде чызып парған. ³⁷Ол, тлзең, Худайға тлрлдрлп, члрде чызыбаан. ³⁸Харындастар, слрер пллерге клрексер, Исустаң

пастыра сірерге чазых позыдары искирилче. ³⁹ Прай нимеде, хайда сірер, Моисей Чахии пастыра чазыхтарыңнаң позып полбаазар, Ағаа киртінчеткеннернің полғаны ла Аннаң пастыра позып алар. ⁴⁰ Ухаанчылар чоохтаан нимелер сірерге түс парбазын тіп, китеніңер!

⁴¹ «Көріңер, кізее күлеечілер!

Хайхап алыңар, анаң чох пол парыңар!

Пірее кізі пу күннерінде итчеткен киректерімнеңер сірерге чоохтаан даа полза, киртінмесчїксер».

⁴² Павелнең Варнава, чоохтарын тоозып, иудейлер синагогазынаң сых париғаннарында, иудей ниместер пу нимеденер килер субботада хатап чоохтап пирерге сурынғаннар. ⁴³ Чыылған чон таразыбысханда, көп иудейлер паза иудейлерге хозылған иудей ниместер Павелнің паза Варнаваның соонча парғаннар. Павелнең Варнава, кізілернең чоохтазып, оларны Худай паарсазында поларға чөптееңнер.

⁴⁴ Пазағы субботада саардағы прай даа чон Худай сөзін истерге чыылыс парған. ⁴⁵ Че иудейлер, чыыл парған чонны көр салып, атархап парғаннар, Павел чоохтаан нимелерге, тізең, тоғыр кірізіп, хазалып, анынаң таласханнар. ⁴⁶ Андада Павелнең Варнава чалтанмин чоохтанғаннар:

– Сірерге ин пурун Худай сөстері чидерге кирек полған, че сірер, аны хыйа идіп, постарың постарыңны мөгі чуртасха^c турыстығ нимес итчезер, піс, тізең, иудей ниместерзер айланчабыс. ⁴⁷ Піске Хан Худай піди чахаан:

«Мин сині, чир үстүндегі прай кізілерні арачылап алар үчүн,

прай чоннарға чарых поларға турғысхам».

⁴⁸ Аны истіп, иудей ниместер өрінгеннер паза Хан Худай сөзін сабландырғаннар. Мөгі чуртасха салылғаннарының прайзы киртін сыххан.

⁴⁹ Хан Худай сөзі прай ол чирче тарап сыххан. ⁵⁰ Че иудейлер Худай кибірліг паза чонға улуғлатчатхан иудей нимес ипчїлерні, ідөк саардағы устағчыларны Павелнең Варнавадан тоғыр көөктіріп, оларға истіг чуртас пирбинібіскеннер, соонаң оларны постарының чирлерінең сығара сүрібіскеннер. ⁵¹ Че Павелнең Варнава, оларзар алдыра азахтарындағы тозынны хахтабызып, Икон саарзар парыбысханнар. ⁵² Ұгренчїлері, тізең, өрініснең паза Худай Худынаң тол чөрібіскеннер.

Икон саарда

14 Икон саарда андағох ниме полған: Павелнең Варнава, иудейлер синагогазынзар кїрїп, анда өтїг чоохтанғаннары сылтаанда уғаа көп иудейлер паза гректер киртїн сыхханнар*. ²Че киртїнминчеткен иудейлер, олардаң тоғыр иудей ниместернїң көңнїлерїн тибїредїбізїп, хорылыс иткеннер. ³Андағ даа полза, Павелнең Варнава, мында илееде үрге халып, Хан Худайданаң чалтанмин үгреткеннер. Худай Позының паарсазын пирчеткенїн таныхтап, илчїлерге танығлар паза хайхастар идерге кўс пирчеткен. ⁴Ол туста саардағы чон ікї чарыл чөрїбіскен. Пїр чардығы иудейлернїң саринда полған, пасхалары, тізең, илчїлер үчўн полғаннар.

⁵Анаң иудейлер, иудей ниместер, паза иудей пастыхтары, илчїлердең тоғыр чөптезїп алып, оларны уйатха суғып, тастарнаң чаалирға идїбіскеннер. ⁶Илчїлер, аннаңар пїл салып, саардаң парыбысханнар. Олар Ликаон чирїндегї Листр паза Дервий саарларча паза оларның хыриндағы аалларча чөр сыхханнар. ⁷Анда олар Чахсы Хабарданаң чоохтап чөргеннер.

Листр саарда

⁸Листр саарда төрееннең азахтарын тибїрет полбас пїр кїзї полчаң, ол пїр дее пас чөр полбачаң. ⁹Ол Павелнїң чооғын истїп одырған. Павел, тізең, андаң көрїбізїп, анда поэзының имнеңїп аларына киртїнїзї парын сизїн салған.

— ¹⁰Иисус Христос Хан-пигїбїстїң адынаң тїпчем сағаа: азахтарына көнї турыбыс! — тыыда чоохтаныбысхан Павел.

Ол кїзї, сах андох тура хонып, пас чөр сыххан. ¹¹Кїзїлер, тізең, Павелнїң ниме идїбіскенїн көр салып, Ликаон тїлінен хысхырыс сыхханнар: «Пїссер худаїлар кїзї омазында килтїрлер!» ¹²Анаң Варнаваны Зевс тїп худаї адынаң, Павелнї, тізең, өөнїнде ол ла чоохтанчатханнаңар, Ермий тїп худаї адынаң адап алғаннар. ¹³Саар тастында Зевс худаїның храмы полған. Зевстїң абызы, саар ізїктерїнзер алдыра тегїлекти үрген чахайахтар паза тазыннар ағыл килїп, чоннаң хада тайығ саларға итчеткен. ¹⁴Че

---

* 14:1 Пу стих орнына пїдї тїлбестирге чарир: Павелнең Варнава Иконий саарға чидїп, иудейлер синагогазынзар хада кїргеннер. Анда оларның өтїг чоохтанғаннары...

илчiлер, Варнаванан Павел, ол нименi истiп, кип-азахтарын талабызып, кiзiлер аразынзар чүгүр парып, ¹⁵ тың иде хысхыр-ганнар:

– Иреннер! Ниме итчезер? Пiс сiрерөк осхас кiзiлербiс. Сi-рернi, чой нимелерге киртiнмин, тигiрнең чирнi, талайны паза анда полчатхан прай нимелернi чайап салған тiрiг Худайға кир-тiнзiннер тiп, Чахсы Хабарны искiр чөрчөбiс. ¹⁶ Худай мының алнында прай чоннарға пос ондайынча чуртирға чаратхан. ¹⁷ Ол пiске, чахсызын читiрiп, тигiрдең наңмыр, чахсы тамах сыхчан чыллар, ас-тамах пирчең, паза чүректерiбiстi өрiнiснең толдыр-чаң. Иди Ол Позынаңар үзiгi чох киречiлеп сал турған.

¹⁸ Иди олар кiзiлернi, постарына тайығ салдыртпин, ибзер та-разыбызарға чадап ла чөптеп алғаннар. Постары, тiзең, анда халып, аннаң андар үгреткеннер.

¹⁹ Илчiлер анда кiзiлернi чалтанмин үгретчеткен туста, Ан-тиох паза Икон саарлардан килген хай пiрее иудейлер чонны илчiлердең тоғыр чөптеп сыхханнар: «Олар пiр дее сын ниме чоохтабинчалар, прай чойланначалар». Иудейлер кiзiлернi өк-пелендiрiбiскеннер, Павелнi тастарнаң чаалап, анаң аны, өл парған полар тiп, саар тастынзар апар салғаннар. ²⁰ Угренчiле-рi аның ибiре чыыл парғанда, Павел, тур килiп, саарзар пар-ған. Икiнчi күнiнде ол Варнаванан хада Дервий саарзар чөрi-бiскен.

Илчiлернiң Сирийдегi Антиох саарзар айланғаны

²¹ Павелнең Варнава, Дервий саарда Чахсы Хабарданар үгре-дiп, көп наа үгренчi тапханнар. Анаң хатабох Листр, Икон паза Писидийдегi Антиох саарларча иртiп парғаннар. ²² Пiске Худай-ның хан-үлгүзiнзер көп хыйаллар пастыра кiрерге килiзер тiп үгредiп ала, Худайға киртiнерге хығырғаннар паза үгренчiлернiң көңнi-сағыстарын тыытханнар. ²³ Илчiлер полған на тигiрибнiң пазында ах сағалларны турғыс салғаннар паза, ораза тудып, па-зырғаннар. Анзын олар киртiн сыххан Хан Худайның холына пиргеннер.

²⁴ Анаң, Писидийче иртiп, Памфилий чирiнзер читкеннер. ²⁵ Пергий саарда Хан Худай сөзiне үгреткеннер, анаң Атталий саарзар парғаннар. ²⁶ Андартын олар Антиох саарзар чүс па-рыбысханнар. Анда олар пу тоғыстарына Худайдаң алғас алған полғаннар, амды, тiзең, олар аны толдыр салғаннар.

²⁷ Андар читкенде, тигiриб чонын чыып алып, Худай оларнан нима иткенiненер, хайди Ол иудей ниместерге киртiнiссер iзiк ас пиргенiненер прай чоохтап пиргеннер. ²⁸ Ол саарда олар үгренчiлерiнең хада илеседе үр полғаннар.

Иерусалимдегi чылығ

15 Иудей чирiнең килген кiзiлернiң хай пiреези харындастарны, Моисей Чахии хоостыра сүннет итпезеңер, арачылан полбассар тiп, үгреткеннер. ² Че Павелнең Варнава ол кiзiлернең, чараспин, тың тартыс салғаннар. Андада пу кирек хоостыра Павелнең Варнаваны, iдoк постарының аразынаң хай пiрее пасха даа киртiнчеткеннернi Иерусалимдегi илчiлерзер паза тигiриб ах сағалларынзар ызарға чарат салғаннар.

³ Павелнең Варнава, тигiриб чонына үдестiртiп алып, Финикий паза Самар чирлерiнче ирткеннер, андағы чонға иудей ниместернiң Худайға киртiн сыхханнарынаңар чоохтап, прай киртiнчеткеннернi уғаа тың öрiндiргеннер. ⁴ Иерусалимзер чит килгеннерiнде, оларны тигiриб чоны, илчiлер паза тигiриб ах сағаллары удурлааннар. Павелнең Варнава Худай постарынаң нима иткенiненер паза иудей ниместерге киртiнiссер iзiк ас пиргенiненер оларға прай искiр пиргеннер. ⁵ Андада фарисейлернiң пiрiгiзiндегi киртiнчеткен кiзiлернiң хай пiреези, тура хонып, иудей ниместерге сүннет идерге паза Моисей Чахиинча чуртирға кирек тiп чоохтанған.

⁶ Илчiлер паза тигiриб ах сағаллары ол киректi үзүрерге чылыс парғаннар. ⁷ Üр үзүрген соонда, Пётр, тур килiп, оларға чоохтаан:

– Харындастар! Сiрер пiлчезер, иң пастабох Худай, иудей ниместер Чахсы Хабарны миннең истiп, Худайға киртiн сыхсыннар тiп, пiстiң арабыстаң минi таллап алған. ⁸ Кiзiлер сағызын пiлчеткен Худай, иудей ниместерге пiскеoк чили Худай Худын сыйлап, оларны Позына алчатханын киречiлеен. ⁹ Пiрдеебiстi пасхалабин, иудей ниместернiң чүректерiн киртiнiснең арығлабысхан. ¹⁰ Амды ноға сiрер Худайны сынапчазар? Üгренчiлернiң мойныларына пiстiң öбекелерiбiс тее паза пiс тее апар полбаан чүктi сал пирерге күстенчезер? ¹¹ Че пiс оларох чили Хан-пигiбiс Иисус Христостың паарсазынаң арачылан халарыбысха киртiнчебiс.

¹² Анаң чыылған чон, тымыл парып, Варнаванаң Павелнi искен. Олар хайди Худай оларнаң пастыра иудей ниместернiң

аразында хайхастар паза танығлар иткенїненер чоохтааннар.

¹³ Анаң олар тохтап парғанда, Иаков, чооғын пастап, теен:

– Харындастар! Истїңер минї. ¹⁴ Симон чарыт пирген, хайди Худай пастап иудей ниместердең Позының чонын идїп аларына хайығ салған. ¹⁵ Анзынаң ухаанчыларның сөстерї дее чарасчалар, аннаңар пїди пазылған полған:

¹⁶ «Анаң, айлан килїп,
Давидтїң хыйын тўскен чуртын, наачылап саларбын.
Иңзерїл парған нимелерїн,
прай тыхтап, тўзет саларбын.

¹⁷ Аннаңар пасха кїзїлер паза прай чоннар,
кемнї Мин Позыма чоным идїнерге хығырғам,
Хан Худайны тїлїрлер,
– тїпче прай пу нименї чайапчатхан Хан Худай».

– ¹⁸ Худайға Позының хас-хацаннаң итчеткен киректерї прайзы пїлдїстїг. ¹⁹ Аннаңар, сағынчам, Худайға айланчатхан иудей ниместерге харығ полбасха кирек. ²⁰ Че оларға пїди пас пирерге кирек – чой худайларға салылған чиистї чїбеске, чөреес хылыхтығ полбасха, поо пазылған малның идїн чїбеске паза ханны іспеске, постары хынминчатхан нимелернї пасхаларына итпеске. ²¹ Моїсей Чахиин хас-хацаннаң пеер полған на саарның синагогаларында хығырадырлар, аның сөстерїн суббота сай искїредїрлер нооза.

Иудей ниместерге пїчїк ысханы

²² Андада илчїлер паза ах сағаллар, прай тигїриб чонынаң чөптесїп алып, постарының аразынаң нинче-де кїзї таллап алғаннар, анаң оларны Антиох саарзар Павелнең паза Варнаванаң хада ызарға чарат салғаннар. Оларның пїрсї Варсава тїп солалығ Иуда, ікїнчїзї Сила полған. Олар киртїнчеткен харындастарның аразында пастыхтар полғаннар. ²³ Олар мындағ пїчїк пас пиргеннер:

«Илчїлер, тигїриб ах сағаллары паза харындастар Антиох саарда, Сирий паза Киликий чирлерїнде чуртапчатхан иудей нимес чоннардаң сыххан харындастарға чолабит ысчабыс! ²⁴ Пїстїң арабыстаң парған хай пїрее кїзїлер, сўннет итчең кибїрнї тудып, Моїсей Чахиинча чуртирға кирек тїп, сїрернї сағыссырат салғаннарын искебїс. Пїс оларға андағ нименї чахыбаабыс. ²⁵ Аннаңар пїс, мында чыылызып, аарлығ Варнаванаң паза Павелнең

хада сiрерзер поэыбыс таллап алған кiзiлерiбiстi ызарға чарат салғабыс. ²⁶Ол кiзiлер Хан-пигiбiс Иисус Христос үчүн постарының тыннарына даа айабааннар. ²⁷Аннанар пiс сiрерзер Иуданы паза Силаны ысчабыс. Олар пiс пасхан нимелернi сөстернең чарыт пирерлер. ²⁸Худай Худы даа, пiс тее сiрерге пасха чүк артарға пiр дее кирек чоғыл тiп сағынчабыс, че пу ла иң кирек нимелернi: ²⁹чой худайларға тайығ идiп салған чиистi, поо пазылған малларның идiн паза ханны чiбенең, чөреес хылыхтығ полбаңар паза постарың хынминчатхан нименi пасхаларына даа итпин турынар. Пу нименi толдырзаңар, орта идерзер. Хазых полыңар».

³⁰Ысхан кiзiлер, Антиох саарзар чидiп, кiзiлернi чыып алып, пу пiчiктi пирiбiскеннер. ³¹Мындағы чон, ол пiчiктi хығырып, чахыңларға öрiнген. ³²Иуданаң Сила, ухаанчылар полғаннарынаңар, мындағы харындастарны көп үгредiп, оларның киртiнiстерiн тыытханнар. ³³Анда анча-мынча полып алған соонда, харындастарны нандыра, оларны пеер ысханнарзар, амыр хоных алғап, поэыдыбысханнар. ³⁴Че Сила анда халарға сағыныбысхан, Иуда, тiзең, Иерусалимзер айланған.

Павелнең Варнаваның чарылысханы

³⁵Павелнең Варнава Антиох саарда чуртааннар. Олар паза пасха көп үгретчiлер, кiзiлернi Хан Худай сөзiне үгредiп, Чахсы Хабарны искiргеннер.

³⁶Нинче-де тус ирткенде, Павел Варнаваа теен:

— Хан Худай сөзiн искiрген прай саарларыбысча хатап чөр килiп, Худайға киртiнчеткеннер хайди чуртапчатханнарын көр килең.

³⁷Варнава поэынаң хада Марк тiп солалығ Иоанны алып аларға сағынған. ³⁸Че Павел постарынаң Памфилийде чарыл парыбысхан, паза итчең тоғыстарында араласпаан Иоанны хада аларға хынмаан. ³⁹Анзынаң талаза халып, олар чарылыс парғаннар. Варнава, Маркты хада алып, Кипрзер кис парыбысхан. ⁴⁰Павел, тiзең, Силаны таллап алған, анаң харындастар пастыра Худай алғазын алып, чорыхха сығыбысхан. ⁴¹Олар, Сирий паза Киликий чирлерiнче чөрiп, андағы тигiриб чоңының киртiнiстерiн тыытханнар.

Павелге Тимофейнiң хозылғаны

16 Павел Дервий паза Листр саарларға читкен. Анда киртiн-четкен иудей iчелiг, грек пабалығ Тимофей ады-солалығ үгренчi полған. ²Тимофейденер Листрдегi паза Икондағы харындастар чахсы чоохтанғаннар. ³Павел аны поэнаң хада алып аларға хынған, че андағы иудейлер Тимофейнiң пабазы грек кiзi полчатханын пiлгеннер, аннаңар ол Тимофейге сүннет итгiрiбiскен. ⁴Иди олар, саардаң саарға чөрiп, анда киртiнчеткен кiзiлерге Иерусалимдегi илчiлернiң паза тигiриб ах сағалларының чарадығлары, чахығлары толдыр турардаңар чоохтап турғаннар. ⁵Тигiриб чоңының киртiнiзi тыып, аның саны күннiң сай хозылғаннаң хозылған.

Павелнiң хараана көрiнген көспек

⁶Хачан олар Фригий паза Галат чирлерiн ирткеннерiнде, Худай Худы оларны Асий чирiнзер Худай сөзiнеңер искiрерге поэтпаан. ⁷Мисий чирiнзер чидiп, Вифиний чирiнзер парарға иткеннер, че Хут оларны андар поэтпаанох. ⁸Мисий чирiн иртiп, олар Троада саарға читкеннер. ⁹Хараазын Павелнiң көспегiнде Македон чирiнең пiр кiзi, алнында тура тўзiп, сурынып ала теен: «Македон чирiнзер килiп, пiске полыс пир». ¹⁰Аны көрген соонаң, Хан Худай пiстi Чахсы Хабардаңар искiрерге андар хығырча тiп сағына тартып, сах андох Македон чирiнзер парарға тимненiбiскебiс.

Павелнiң Филипп саарда үгреткенi

¹¹Иди, Троада саардаң сығып, пiс Самофракий олтырыхсар көнi читкебiс, пазағы кўнiнде, тiзен, Неаполь саарда полғабыс. ¹²Андартын Филипп саарзар читкебiс. Ол Македон чирiнiң пу чардығындағы пастағы саар полған паза Рим колониязы полған. Анда пiс анча-мынча кўн полғабыс. ¹³Субботада пiс саар тастындағы суғ хазынзар парғабыс, хайда иудейлернiң кибiрi хоостыра Худайға пазырчаң чир пар поладыр. Анда одырып алып, чыылыс парған ипчiлернең чоохтасхабыс. ¹⁴Оларның аразында Фиатир саардаң аарлығ хызыл ис сатчаң паза Худайны улуғлапчатхан Лидий тiп пiр ипчi истiп одырған. Хан Худай, тiзең, Павелнiң чооғын оңарзын тiп, ол ипчiнiң чўреен ас пирген. ¹⁵Лидий, ибдегiлерiнең хада кiреске тўскен соонда, теен:

– Минi Хан Худайның сын кiзiзi тiп сағынчатсаңар, турамзар кiрiп, минде чуртап алыңар.

Иди ол пiстi чөптeп алған.

Павелнең Силаның харибге чаптырғаны

¹⁶ Пiрсiнде пiс пазырчаң чирзер парчатханда, нымысчы хыс тоғас парған. Ол полар нименi кöзiтчеткен хутха хаптырт салтыр. Иди ухаанчылап, ол хыс ээлерiн уғаа пайытчатхан. ¹⁷ Павелнiң паза пiстiң сообысча килiп, ол хыс хысхырған:

– Пу кiзiлер Öörкi Худай нымысчылары. Олар пiске арачыланыс чолынаңар искiрчелер.

¹⁸ Иди ол хыс көп күн ит турған. Павел, тарын парып, айнаа^c айланып, теен:

– Иисус Христостың адынаң тiпчем сағаа, сых аннаң!

Олох туста чабал хут хыстаң сых чöрiбiскен. ¹⁹ Пайаағы хыстың ээлерi, пайычаң ондайлары чох пол парғанын көрiп, Павелнең Силаны, тудып алып, чыылығлар иртирчең чирзер алдыра пастыхтарзар сөзiр сыхханнар. ²⁰ Оларны пастыхтарыңзар ағыл килiп, тееннер:

– Пу иудей полчатхан кiзiлер пiстiң саардағыларны ай-по-раан итчелер. ²¹ Олар мында пiске, римдегiлерге, чаразарға даа, толдырарға даа килiспинчеткен кибiрлернi үгрет парчалар.

²² Кiзiлер дее олардаң тоғыр пол сыхханнар. Пастыхтар, тiзең, Павелнең Силаның кип-азахтарың суура тартып, оларны сымыхнаң соғарға чахааннар. ²³ Соғып-соғып алып, тiзең, оларны харибге чаап салғаннар. Андағы хадағчаа оларны сиргек хадарарға чахааннар. ²⁴ Андағ чыхығ алып алып, хадағчы, оларны iстiндегi пöликте пиктеп, азахтарына ағас кiзен кизiрт салған.

²⁵ Орты хараа тузында Павелнең Сила, пазырып, Худайны саблапчатхан сарыннарын сарнааннар, харибдегiлер, тiзең, оларны искеннер. ²⁶ Кинетiн чирнiң уғаа тың тiгiреп сыхханына хариб тöзiнең прай чайхала тўскен, анаң прай iзiктер аза чачырааннар, прайларының iлчiрбелерi пос-пас тўс парғаннар. ²⁷ Хариб хадағчызы, усхун килiп, көрзе, прай iзiктер азых. Анаң, харибдегiлер тис парыбысхан поларлар тiп, ол, хылызын сығара тартып, позын сазыбызарға иткен. ²⁸ Че Павел, тыыда чоохтанып, аны тохтадыбысхан:

– Позиңа хомай ниме итпе. Пiс прайзыбыс мындабыс.

²⁹ Хадағчы, чарытхы ағылдырып алып, хариб iстiнзер кире ойлаан, анаң, тiтiрезiп ала, Павелнең Силаның азағынзар тўскен.

³⁰ Анаң оларны харибдең сығар парыбызып:

– Пиглерiм! Арачылан халар ўчўн, ниме идерге кирек магаа? – тiп сурған ол.

– ³¹ Иисус Христос Хан-пиге киртiн, андада поэың даа, прай тураң даа арачылан халарзар, – нандырғаннар агаа олар.

³² Анаң Хан Худай сўзiне аны паза аның туразында полған прай кiзiлернi ўгреткеннер. ³³ Хадағчы олох туста хараазын, оларны сығарып, палығларын чууп пирген, анаң поэы даа, аның ибдегiлерi дее сах андох киреске тўскеннер. ³⁴ Анаң, оларны ибiнзер ағылып, стол кистiне одыртып, сыйлаан, поэының паза ибдегiлерiнiң Худайға киртiн сыхханнарына ўринген.

³⁵ Кўнўрте пол килгенде, саар пастыхтары, нымысчыларын хадағчызар ызып, тееннер:

– Ол кiзiлернi поэыдыбыс.

– ³⁶ Пастыхтар сiрернi поэыдыбыс тiп кiзi ыстылар. Амды, мыннаң сығып, амыр-хазых чўрiңер, – искiрген Павелге хариб хадағчызы.

– ³⁷ Пiстi, Рим кiзiлерiн, чарғы даа чох, чон кўзiне чыртып, харибге чапханнар. Амды, тiзең, сым-туюххан поэытчалар? Чох, постары килiп, поэыдыбыссыннар пiстi, – теен оларға Павел.

³⁸ Нымысчылар, парып, ол сўстернi саар пастыхтарына читiр пиргенде, анзылары, пуларның Рим кiзiлерi полчатханнарын истiп, хорых парғаннар. ³⁹ Килiп, тiзең, оларның алнында пыросынғаннар, анаң, тастынзар сығарып, саардаң парыбызыңар тiп сурынғаннар. ⁴⁰ Олар, тiзең, харибдең сығып, Лидийзер килгеннер, анда киртiнiсче харындастарны кўр салып, оларны ўгредiп, саардаң чўре халғаннар.

Фессалоник саарда

17 Павелнең Сила, Амфиполь паза Аполлон саарларны ир-тiп, иудейлернiң синагогазы турчатхан Фессалониксер чиде салғаннар. ² Павел поэының ондайынча синагогазар кiрiп, ўс суббота изере кiзiлернең Худай Пiчиин ўзўрген. ³ Мессий, чобалып, ўлiмнең тiрiлерге кирек полған тiп чарыда чоохтап ала, киречiлеен.

– Ана ол Мессий мин чоохтапчатхан Иисус полча, – теен Павел.

⁴Исчеткен кiзiлернiң хай пiреезi, киртiн сығып, Павелнең Силаа хозылған. Оларның аразында Худайны улуғлапчатхан гректер көп полған, iдөк саблығ ипчiлер дее илеede полған. ⁵Че киртiнминчеткен иудейлер, атархап, саарның ачыхтарынаң ниее чарабаан кiзiлернi хада алып, хорылысханнар паза саардағы чонны тарындырғаннар, анаң Иасонның туразынзар парып, Павелнең Силаны чон алнына сығарыңар тiп хысханнар. ⁶Че оларны таппин, иудейлер Иасонны паза киртiнчеткен харындастарның хай пiреезiн, хаап алып, саар пастыхтарынзар апарғаннар.

– Прай чирнi ай-пораан итчеткеннер пеер читтiрлер! ⁷Иасон, тiзең, оларны туразына кирген. Ол кiзiлер, хағанның чахығларынаң тоғыр полып, пасха кiзiнi, Иисусты, постарының ханына санапчалар, – тiп, хысхырысханнар.

⁸Анзын искен кiзiлернiң дее, саар пастыхтарының даа аразында хорылыс пасталыбысхан. ⁹Че анаң Иасонның паза пасхаларының iзес ахчаларын алып алғаннар, постарын, тiзең, позыдыбысханнар.

Верий саарда

¹⁰Киртiнiсче харындастар, тiзең, олох хараазын Павелнең Силаны Верий саарзар ызыбысханнар. Аңдар чидiп олар иудейлер синагогазынзар парғаннар. ¹¹Мындағылар фессалониктегiлернiң хырында арығ сағыстығ полғаннар: олар, күннiң сай Худай Пичин хығырып, андағ ба, андағ ниеме пе тiп сыныхтап ала, Чахсы Хабарны хынып алғаннар. ¹²Пу саардағы кiзiлернiң көбiзi киртiн сыххан: гректернiң пай ипчiлерi дее, иреннернiң дее илеedez.

¹³Че хақан Фессалониктегi иудейлер Павелнiң Верий саарда Худай сөзiне үгретчеткенiн пiл салғаннар, олар, аңдар чиде салып, андағы кiзiлернi Павелдең тоғыр көдiрiп, сағыстарын ай-пораан иткеннер. ¹⁴Андада киртiнiсче харындастар Павелнi талайзар алдыра парчатхан кiзiнi чiли ызыбысханнар. Силанаң Тимофей, тiзең, анда халғаннар. ¹⁵Хада килген кiзiлер Павелнi Афин саарға читiре үдес салғаннар. Анаң, Павелдең Силанаң Тимофейнi позынзар табыраанча ызыбызарға чахығ алып алып, нандыра пара халғаннар.

Павел Афин саарда

¹⁶ Оларны Афин саарда сағыпчатхан туста Павел, кiзi чайаан худаиларның саарға толдыра турғлапчатханнарын кiрiп, тың ачырған парған. ¹⁷ Аннанар ол синагогада иудейлернен, Худайны улуғлапчатхан гректернен паза кўннiң сай тасхар тоғасхан кiзiлернен чоох апарған.

¹⁸ Андағы эпикурей паза стоик философтарның хай пiреезi* Павелнен чоохтасхан. Павел кiзiлерге Иисустанар паза Аның тiрiлгенiненер Чахсы Хабар искiрчеткенненер, пiрееелерi чоохтанғаннар: «Ниме тирге сағынча пу хуруғ тiл?» Че пасхалары тееннер: «Ол пiске пасха худаиларданар чоохтапча ба таң».

¹⁹ Олар, Павелни Ареопаг чiбiнiң орнынзар ағыл килiп, тееннер:

– Синiң ўгретчеткенiң хайдағ андағ наа ўгредiг полчан, пiске аны пiлерге чарир ба? ²⁰ Син пiстiң хулахтарыбысха пасхачыл нимелер чоохтапказың. Аннаңар, аның ниме полчатханын, пiлiп аларға сағынчабыс.

²¹ Афин саардағылар паза пеер пасха чирдең килген кiзiлер наа нимеденер чоох-чаахтазып, истiп, тус иртiрерге хынғаннар артых пасха пiр дее нимее iди тың хынмачаннар.

²² Павел, Ареопаг чiбiнiң ортызында турып, чоохтап сыххан:

– Афин саардағылар! Мин, сiрерни кiрiп, худаи кибiрлiг полчатханнарынны сизiнчем. ²³ Мин, сiрернiң пазырчатхан орыннарынны ситкiп кiр чiрiп, тайығ салчаң орыннарның пiрсiне урун парғам. Анда «кiзi пiлбес Худайға» тiп пазыл партыр. Ана Анзынаңар, хайзын сiрер, пiлбезе дее, улуғлапчазар, чоохтап пирим сiрерге.

– ²⁴ Пу чир-чайаанны паза андағы прай нимени тiстеп салған Худай – чирнiң паза тигiрнiң Хан Худайы – кiзi хольнаң идiлген храмнарда чуртабинча. ²⁵ Ол Позына, пiрее ниме кирексiп, кiзiлер нымысчы ползыннар тiп сурынминча. Ол Позы прай нимее тын, чуртас паза нинче ниме пар прай пирче. ²⁶ Пiр кiзидең Ол прай чоннарны чайап салып, оларны чуртирға прай чир ўстўнче тарадыбысхан. Чоннарға чуртир тузын паза орнын прай кiзiт пирген.

---

* 17:18 Ол туста эпикурейлер паза стоиктер iкi пiзiк паалалчатхан философия школалары полғаннар.

– ²⁷ Кiзiлер Худайны тiлеп чөрзiннер тiп, арса, сизiк хаап, Аны таап таа алар ба тiп, Худай iди иткен. Итсе-де, Ол пiстiң полғаныбыстаң на тың даа ырах нимес.

²⁸ «Пiс Худайның сылтаанаң чуртапчабыс, пас чөрчебиc паза өөн позыбыснаң мындабыс нимес пе зе».

Сiрернiң кибелiсчiлерiңнiң хай пiреези чоохтаанни:

«Пiс тее Аның палаларыбыс».

– ²⁹ Пiске, Худай төлi полчатханыбыс үчүн, Худай алтыннан, күмүстең алай тастаң ус хол паза кiзi сағызы сылтаанда чайал парған ома тiп сағынарға чарабас. ³⁰ Аннаңар Худай прай кiзiлерге, Аны пiлбеен тустарға хайығ салбин, амды чазыхтарынаң хыйа полыбызарға чахыпча. ³¹ Худай чир үстүндегi чонның орта чарғызын итчең күннi Позы таллап алған Кiзiзi пастыра адап салған. Анзын Ол, Аны өлiмнең тiрiлдiрiп, прай кiзiлерге киречiлеен.

³² Öлiмнең тiрiлдiрiп алчатханын истiп, пiрееелерi күлгеннер, пасхалары, тiзең, чоохтанғаннар:

– Ол нимеденең синi пiрее пасха туста истiп аларбыс.

³³ Анаң Павел олардаң сых чөрiбiскен. ³⁴ Че хай пiрее кiзiлер, ағаа хозылып, киртiн сыхханнар. Оларның аразында Дионисий тiп ирен, Ареопаг чөбiнiң кiзiзi, Дамарь тiп ипчi паза пасхалары даа хада полғаннар.

Павел Коринф саарда

18 Аның соонаң Павел, Афин саардаң сығып, Коринф саарзар килген. ² Анда Понт чирiнең сыххан Акила тiп иудейге паза аның ипчiзiне, Прискиллаа, тоғас парып, оларзар килген. Рим хағаны Клавдий прай иудейлернi Римнең сығара сүргеннеңер, олар үр ниместе Италийдең килген полғаннар. ³ Олар даа, Павелök чили, отахтар итчеткен устар полғаннарынаңар, ол, оларда халып, тоғынған. ⁴ Суббота сай Павел синагогада иудейлернең паза гректернең чоохтазып, оларны киртiндiрерге күстенген.

⁵ Силанаң Тимофей Македон чирiнең килгеннерiнде, тiзең, Павел, көннiне пастырып, иудейлерге Мессийнiң Иисус полчатханын киречiлеен. ⁶ Иудейлер, тiзең, ағаа тоғырланып, чабал чоохтан сыхханнарында, Павел, кип-азаан хахтабызып, оларға теен:

– Сiрерге урунған ниме үчүн постарың нандырығ тударзар. Мин арығбын. Амды мин пасха чоннарзар парарбын.

⁷Анаң сығыбызып, Худайны аарлапчатхан Иуст тiп пiр кiзi-зер килген. Аның туразы синагога хыринда турчан. ⁸Синагога пазы Крисп, тiзең, прай ибдегiлерiнен хада Худайға киртiн сых-хан. Коринф саардағыларның аразынаң кiп кiзi, идок киртiнiп, киреске тiскен. ⁹Хараазын кiспегiнде Худай, Павелнiң хараана кiрiнiп, теен:

– Хорыхпа, чоохтан на тур, пiр дее тохтаба. ¹⁰Мин синнең хадабын, нооза. Пу саарда Минiң кiзiлерiм кiп, аннаңар сағаа пiрдеезi хомай итпес.

¹¹Павел пу саарда, кiзiлернi Худай сiзiне үгредiп, пiр чыл алты ай полған.

¹²Ахай чирiнiң пастығына Галлионны турғыс салғаннарында, иудейлер, пос аразында чiптезiп алып, Павелнi тудып алғаннар, анаң аны чарғаа ағыл килгеннер. ¹³Павел кiзiлернi Моисей Ча-хийи хоостыра нимес Худайға пазырарға үгретче тiп хоптааннар.

¹⁴Павел чоохтанарға иткен аразында, Галлион иудейлерге теен:

– Иудейлер! Пу кiзi пiреезiн хыйыхтаан полза алай хомай ние идерге харасхан полза, андада мағаа сiрернi исчең сылтағ поларчых. ¹⁵Че талас үгредiглерденер, ады-солаларданаң паза Моисей Чахыңларынаңар парчатса, ол киректернi постарың алынча үзүрiңер. Минiң ол нимелерге чарғычы поларым килбинче.

¹⁶Анаң оларны чарғы чирiнең сығара сүрiбiскен. ¹⁷Прай гректер, тiзең, Сосфеннi, синагога пазын, хаап алып, чарғы туразы алынында сохханнар, че Галлион оларның араларына пiр дее кiрбеен.

Павелнiң Сирийдегi Антиохсар айланғаны

¹⁸Павел, Коринф саарда илееде күннер полып алып, харындастарнаң анымчохтазып, Сирий чирiнзер чүс парыбысхан. Акиланаң Прискилла даа анаң хада парыбысханнар. Павел Кенхрей саарда, Худайға пирген сiзiн толдырарға тiп, састарын хырытырыбысхан. ¹⁹⁻²¹Ефес саарға читкенде, Павел, синагогазар кiрiп, анда иудейлернең анзын-мынзын үзүрген. Олар постарында ам даа полып аларға сурынғаннарында, Павел ынабаан.

– Мағаа пу чагдапчатхан үлүкүнде Иерусалимде поларға кирек. Худай пирзе, мин соонаң сiрерзер килербiн, – теен.

Анаң анымчохтазып, Акиланаң Прискилланы Ефесте халғыс салып, позы, тiзең, парыбысхан.

²²Кесар саарға чидiп, аннаң Иерусалимзер килiп, тигiриб чонынаң тоғазып алып, Павел Антиох саарзар парыбысхан.

²³Анда анча-мынча тус полып алып, пазох чорыхха сығыбысхан. Үгрөнчiлернiң көннiлерiн тыыдып ала, Галат паза Фригий чирлерiн изерiстiре ирт парып одырған.

Аполлостың Ефесте полғаны

²⁴Александр саарда төреен Аполлос тiп ады-солалығ пiр иудей Ефес саарзар килген. Ол уғаа хоос чоохтығ паза Худай Пiчиин чахсы пiлчеткен кiзi полған. ²⁵Апполос, Хан Худайның чолынча үгредiлген кiзi полып, прай iзiг көннiнең чоохтанып, Хан-пигi-бiстенең түйiмнiг үгрет салып одырған, че итсе-де ол Иоанның кiреске түйкенiн не пiлген. ²⁶Аполлос синагогада пiр дее чалтанмин чоохтан сыххан. Акиланаң Прискилла, аны искен соонда постарынзар хығырып алып, ағаа Хан Худай чолынаңар орта иде чоохтап пиргеннер. ²⁷Анаң Аполлос Ахай чирiнзер парарға тимненiбiскенде, мындағы харындастар, андағы үгрөнчiлерге Аполлосты чахсы удурлазыннар тiп, пiчiк ызыбысханнар. Аполлос, андар чит килiп, Худай паарсазы хоостыра киртiнiстiг пол парғаннарға көп полысхан. ²⁸Ол кiзiлер көзiне тартызығларда күстiг сөзiнең Худай Пiчии хоостыра Мессийнiң Иисус полчатханын уғаа киртiндiре көзидiп, иудейлердең азып алчан.

Павелнiң Ефесте полғаны

19 Аполлос Коринф саарда полчатхан туста, Павел, ортызынзархы чирлерче иртiп, Ефес саарзар чит килген. Анда хай пiрее үгрөнчiлернi таап алып, ²олардаң сурған:

- Сiрер, киртiн сығып, Худай Худын алғазар ба?
- Пiс Худай Худынаңар испеебiс тее, – нандырғаннар олар ағаа.
- ³Хайдағ нима пастыра сiрер кiреске түйскезер? – пазох сурған олардаң Павел.
- Иоанның кiреске түйргенiнең, – нандырғаннар олар.
- ⁴Иоанн кiзiлернi чазыхтарынаң хыйа ползыннар тiп кiреске түйрген. Ол поэның соонча килчеткенiне, Иисус Христосха, киртiнерге хығырған, – теен Павел.

⁵Аны истiп, үгрөнчiлер Иисус Хан-пигнiң адынаң кiреске түйкеннер. ⁶Анаң Павел оларзар холларын салғанда, оларға Худай Худы түйкен. Үгрөнчiлер ухаанчылааннар паза аймах-пасха тiлленең чоохтан сыхханнар. ⁷Оларның прайзы он iкiче кiзi полған.

⁸Павел, синагогазар килiп, кiзiлернең чоохтазып, Худай хан-үлгүзiнеңер киртiстiг иде үс айча чалтанмин үгреткен. ⁹Че хай пiрее

кiзiлер, ағаа тарынып, киртiнмин, кiзiлер кiзiне Хан Худай чолын сiклееннер. Андада Павел, киртiнчеткен iгренчiлерiн чарып алып, Тиранн тiп кiзiнiң iгредiгi туразында кiннiң сай iгрет турған. ¹⁰Иди iкi чылча полған. Аннаңар Асий чирiнiң прай даа кiзiлерi, иудейлер дее, гректер дее, Иисус Хан-пигденер iгредiгнi искеннер.

Скеваның ооллары

¹¹Худай Павелнiң холынаң илееде хайхастар иткен. ¹²Ағырыг кiзiлерзер аннаң ал халған хол платтарың алай ба хурларны салып, ағырығларың тохтатчаңнар, чабал хуттар даа олардаң сых парыбыс турчаңнар. ¹³Пiр орында чуртабинчатхан иудей сыбырағчылары даа Иисус Хан-пигнiң адынаң чабал хуттар кирген кiзiлернi имнирiнде тузалан кiрченнер.

– Сiрернi Павел iгретчеткен Иисустың адынаң сыбырапчабыс, – чоохтанчаңнар олар.

¹⁴Андағ нименi иудейлернiң улуғ абызы полчатхан Скеваның читi оолғы итчен.

¹⁵Че чабал хут оларға пiди нандырған:

– Иисусты пiлчем, Павел дее мағаа таныс, че сiрер чи кемзер?

¹⁶Анаң чабал хутха хаптырған кiзi, оларға атығып, тыыныбызып, кiснен оларны асхан, анзылары, тiзең, ол турадаң, кип-азах чох паза чоо сохтыр салып, сығара хонғаннар. ¹⁷Пу тылаас Ефес саарда чуртапчатхан прай даа иудейлер паза гректер аразында тарап парған. Прайзы хорыхханнарына Иисус Хан-пигнiң адын сабландырған. ¹⁸Киртiн парғаннарның кiбiзi, тiзең, Павелзер килiп, постарынаңар паза иткен чазыхтарынаңар кiнi чоохтааннар. ¹⁹Сыбырағчы киреенең айғасхан кiзiлернiң кiбiзi, постарының пiчiктерiн чыып алып, оларны кiзiлер кiзiне iртеен. Ол пiчiктернiң турчатхан паазың санабысханда, илiг муң кiмiс ахчаа чит партыр. ²⁰Ана иди, кiс алынып, тарап сыххан Хан Худай сiзi.

²¹Ол киректер соонда Павел, Македон паза Ахай чирлерiнче иртерге паза Иерусалимге чидерге пiгiн тудып, чоохтанған:

– Анда полып алып, мағаа Римнi дее кiрiп аларға кирек.

²²Анаң ол, поэна полысчатхан Тимофейнең Ерастты Македон чирiнзер ызыбызып, поэы iр нимеске Асий чирiнде хала парған.

Ефестегі хорылыс

²³ Ол тустарда Хан Худай чолынаң тоғыр илееде көп кiзi кiдiрiлген. ²⁴ Күмүс киреенең айғасчатхан ус кiзi Димитрий, Артемиданың* күмүс храмычактарын итчеткен ус, чонға паза хоосчыларға илееде көп парыс ағылчаң полған. ²⁵ Ол, хоосчыларны паза пасха даа андағоҳ ус чонны чыып алып, теен:

– Арғыстар! Сiрер пiлчезер, пу тоғыснаң палғалыстығ пiстiң ис-пайыбыс. ²⁶ Че сiрер көртечезер, истеечезер, пу Павелнiң Ефес саарда ла нимес, че прай даа Асий чирiнде, кiзi холынаң идiлген нимелернi худай ниместер тiп кiзiлерге киртiнiстiг чоохтан чiрiп, көп кiзiнi тискерлендiрчеткенiн. ²⁷ Мынзы, тiзең, узыбыстың на нимес, че улуғ худайыбыс Артемиданың храмының пiр дее нимее салылбазынаң хорғыстығ. Прай Асий чирiнде паза прай чир-чалбахта улуғлалчатхан худайыбыстың аарлығ омазы хырыл халар.

²⁸ Пу нименi ис салып, оларның чабаллары тут килген.

– Ефестегi Артемида илбек! – хысхырыс сыхханнар олар.

²⁹ Прай саар хорылысха пат парған. Павелнең хада чiрчеткен македон кiзiлерiн, Гаййнең Аристархты, хаап алып, прайзы пiр саңай чыылығлар иртчеткен орынзар чүгүрiзе халған. ³⁰ Павел ол кiзiлерзер удур сығарға иткенде, үгренчiлер аны позытпааннар. ³¹ Асий чирiнiң хай пiрее пастыхтары даа, Павелге нанчы полчатханнары, андар кiзi ызып, чыылығда көрiнмеске сурынғаннар.

³² Ол туста пiреелерi пiр ниме, пасхалары, тiзең, пасха ниме хысхырысханнар. Чыылығ оорли ла иртчеткен, мында чыылыс парғаннарның көбiзi нимее чыылысханнарын даа пiлбеен.

³³ Иудейлер постарының аразынаң Александрны сығара iткенер. Кiзiлер аразынаң кем-де ағаа ниме идерге кирек полчатханын чоохтаан. Александр, холын көдiрiп, кiзiлерге чоохтанарға иткен. ³⁴ Кiзiлер, аның иудей полчатханын пiл салып, пiр тиңе пiрее iкi часча хысхырғаннар:

– Ефестегi Артемида илбек!

³⁵ Андада саар пастыхтарының пiрсi, кiзiлернi амырадып, теен:

– Ефес кiзiлерi! Кем пiлбинче, Ефес саар илбек Артемида худайның паза тигiрдең түскен ызых тастың* нымысчы саары

---

* 19:24 Артемида грек кибiрiнде чир чайааның прай саринаң хозылып öзe-ринен устачатхан ипчi худай полған. Ефесте Артемидаа улуғ храм турчаң.

* 19:35 Тигiрдең түскен ызых тас – грек тiлiнде «диопет» тiп адалча.

полчатханын? ³⁶ Мында тартысчаң ниме чох полза, андаҕа сi-рерге, амырап парып, кинен хылынмасха кирек. ³⁷ Сiрер, тiзең, пеер Артемида худаынарны хомайлабаан даа, храмда даа пiр дее ниме оҕырлабаан кiзiлернi аҕыл килгезер. ³⁸ Димитрий паза аннаң хада полчатхан хоосчылар кемнi-де хоптирҕа саҕынчатса-лар, андаҕ нимее чарҕылар паза пастыхтар пар: андар удур-тöдiр хоптаныссыннар. ³⁹ Че пiрее пасха ниме көрглепчетсеңер, анзы үлгү-чахыҕ чыылиинда пөгiлер. ⁴⁰ Пiстi, пол парҕан ниме үчүн, кiзiлер, хорылыс көдiрчезер тiп, пыролыбызарҕа даа айабастар. Пу хорылысты ахтир пiстiң пiр дее сылтаабыс чоҕыл.

⁴¹ Иди тiп, ол чыылҕан чонны позыдыбысхан.

Павелниң Македон паза Грек чирлеринче чөргөнi

20 Хорылыстар тоозылҕанда, Павел, үгрөнчiлерiн хыҕырып, оларның көңнiлерiн тыыда чоохтанып, анаң оларнаң аным-чохтазып, саардаң сыгып, Македон чирiнзер парыбысхан. ² Ол чирлерче иртчеткенде, андаҕы киртiнчеткеннернiң көңнiлерiн тыыда чоохтанып ала, Павел Грек чирiнзер чит килген. ³ Анда ол үс ай полҕан, анаң Сирийзер парыбызарҕа иткен. Че иудей-лернiң позынаң тоҕыр идiлген хорылыстардаңар пiл салып, Македон чирiнче нандыра айланарҕа пөгiн сыххан. ⁴ Аны Асий чирiне теере Верий саардаң килген Пиррнiң оолҕы Сосипатр, Фессалоник саардаң килген кiзiлер Аристархнаң Секунд, Дервий саардаң килген Гаий, Тимофей, Асий чирiнең килген кiзiлер Тихикнең Трофим үдескеннер. ⁵ Олар, пурун парып, пiстi Троадада саҕааннар. ⁶ Пiс, тiзең, Ачытпаан халас үлүкүни* соонда Филipp саардаң чүс парыбысхабыс. Анаң писче күн пазынаң оларҕа Троада саарда читкебiс. Анда читi күн полҕабыс.

Павелниң Троадада халҕанчызын полҕаны

⁷ Суббота иирде үгрөнчiлер Павелзер халас сындырарҕа чыылысханнар. Пазаҕы күнiнде чорыхха сыҕарҕа итчеткенненер, Павел үгрөнчiлернең хада орты харааҕа теере чоохтасхан. ⁸ Пiс чыылысхан үстүндегi пöлiкте чарытхылар илеede полҕан. ⁹ Павелниң узах чооҕы тузында көзенек алнында одырчатхан Евтих тiп оол сабыхсып парыбызып, хыймырана түзiп, үзiнчi хадылдан

---

* ^{20:6} Ачытпаан халас үлүкүни Апрель айда, Пасха үлүкүниниң пасталарына орта, иртирилче.

чирге тўс парған, кōдїрзелер, өлїг. ¹⁰ Павел, алтынзар тўзіп, андар чаба чадып, аны хучахтап алып, теен:

– Сағыссырабаңар, аның тыны ам даа сыхпаан.

¹¹ Анаң ол, хатап өөр сығып, халас сындырып алып, чїбізіп, илееде ўр, таң азыра даа, чоохтана-чоохтана, сых чōрїбїскен.

¹² Пайаағы оолны тїрїг позын ағыл килгеннерїне кїзілер уғаа тың өрїн парғаннар.

Павелнїң Милит саарзар чōргенї

¹³ Пїс, пурун парып, керїпке одырыбызып, Асс саарзар, Павелнї алып аларға тїп, чўс парғабыс. Ол, андар чазағ парарға улып, пїске їди идерге чахаан. ¹⁴ Павел пїстї Асс саарда удурлаанда, пїс аны керїпке алып алып, Митилина саарзар чўзе халғабыс. ¹⁵ Андартын парыбызып, пїр кўнїнде Хиос олтырыхтың тоғыр турыбысхабыс. Паза пїр кўнїнде Самос олтырыхха читкебїс. Анаң, Трогиллийде улып алып, пїр кўн пазынаң Милит саарға килгебїс. ¹⁶ Павел, ондай полза, Илїг кўн пайрамында* Иерусалимде улып аларға маңзыраан, аннаңар ол, Асий чирїнде тус чїдїрбеске тїп, Ефес саарда тохтабин, аннаң андар чўзерге чарат салған.

Павелнїң Милиттегї чооғы

¹⁷ Павел, Ефес саарның тигїриб ах сағалларын хығыртыбызарға тїп, Милит саардан кїзілер ызыбысхан. ¹⁸ Ах сағаллар андар килгенде, тїзең, Павел оларға теен:

– Миннїң, Асий чирїнзер килїп, пастағы кўннердеңк сығара сыбыра сїрернең хада полғанымны пїлчезер. ¹⁹ Мин, кōп хати харах чазым тōгїп ала, иудейлернїң чабал сағынып иткен сынағларын тобырып ала, Хан Худайға пазымнығ тоғынғам. ²⁰ Мин, кїзі кōзїне алай алынча иблерде нїме дее искїрзем, хайдағ даа нїмее ўгретсем, тузалығ пїр дее нїме иртїрбеем. ²¹ Мин иудейлернї дее, гректернї дее, чазыхтаң хыйа улып, Худайзар айланарға паза пїстїң Хан-пигїбїс Иисус Христосха киртїнерге ўгреткем. ²² Амды мин Худай Худы кōннїнче Иерусалимзер парчам. Пїлбинчем, нїме анда минї сағыпча. ²³ Че, минї хариб паза хыйаллар сағыпча тїп, Худай Худының прай саарларда киречїлепчеткенїн

---

* 20:16 Пу пайрам Пасха ўлүкўннїң соонаң илїгнчї кўнїнде таныхталчан, ол арыс сапчан туста иртчен.

не пiлчем. ²⁴ Мин, тiзең, позымның ўлўзимнi, Иисус Хан-пигден алған тоғысты, Худай паарсазынаңар Чахсы Хабарны кiзiлерге ўрчiлiг искирерiн толдыр салим на тiп, пiр дее нимее хайбинчам, позымның чуртазымны даа нимее салбинчам. ²⁵ Амды мин пiлчем: сiрер прайзынар, кемнiң аразында мин чўргем паза кемнi Худай хан-ўлгўзiне ўгреткем, минi паза кўрбессер. ²⁶⁻²⁷ Мин Худайның прай кўңнiн сiрерге искир турарға часпачаңмын. Аннаңар пўўнгi кўнде чоохтапчам сiрерге: мин пiрдеезiнiң ханында пыролығ нимеспiн. ²⁸ Постарыңны паза Худай Худы хадарарға пирген ўрнi чахсы кўрiңер. Худайның паза Хан-пигiбiстiң Позының тўгiлген ханы пастыра алған тигiрибiн хайраллаңар. ²⁹ Минiң соомда сiрерзер ўрнi айабас чап пўўрлер килерлерiн пiлчем нооза. ³⁰ Сiрернiң дее араңарда, ўгренчiлернi постарының соонча апарыбызарға улып, саба чоохтанар кiзiлер табылар. ³¹ Аннаңар сизiктiг улыңар, сiрернiң полғаныңарны ла ўс чыл ўзiгi чох хараа-кўнўрте, харах чазым тўгiп ала, ўгреткенiмнi ундубаңар!

– ³² Амды даа, харындастар, мин сiрернi Худай холына пирчем. Аның паарсастығ сўзiн ундутпаңар! Ол сiрернi аннаң андар ўгрет полар, iдўк Худай позының прай кiзiлерiне пирчеткен алғастардаң сiрерге дее пир полар. ³³ Мин пiрдееңердең кўмўс тее, алтын даа, кип-азах таа аларға сағынмаам. ³⁴ Постарың пiлчезер, мин поэыма даа, миннең хада полған кiзiлерге дее кирексеен нимелернi пу холларымаңа тоғынып алчаңмын. ³⁵ Мына пiди пiске, кўстенiп тоғынып, кўс чохтарға улызарға паза Иисус Хан-пигiбiстiң сўстерiн ундубасха кирек полчатханын мин сiрерге прай нименең кўзiткем. Ол Позы даа тiчең нимес пе зе: «Пирчеткенi алчатханынаң часкалығ».

³⁶ Iди чоохтанып, Павел, тiзекке тўзiп, оларның прайзынаң хада пазырған. ³⁷ Андада улуг сыытта прайзы Павелнi, хучахтап, охсанған. ³⁸ Iдўк позының омазын паза кўрбессер теенине уғаа тың ачырғанғаннар. Анаң аны керiпке теере ўдескеннер.

Павелнiң Иерусалимзер чорых сыхханы

21 Олардаң чарылып, пiс, аннаң андар чўзiп, кўнiзiнең Кос олтырыхха читкебiс. Пазағы кўнiнде Родос олтырыхсар, аннаң сығара Патар саарзар парыбысхабыс. ² Анаң Финикий чирiнзер парчатхан керiптi таап алып, ағаа одырыбызып, аннаң андар чўзе халғабыс. ³ Кипр олтырыхты ўстўнзархынча иртiп, пiс Сирийзер чўс парыбысхабыс. Анаң Тир саарда тохтап парғабыс,

анда апарчатхан таарлағны керiптен тўзiрiбiзерге кирек полған. ⁴Анда ўгренчiлернi таап алып, читi кўн полғабыс. Олар Худай Худы сизiндiрген хоостыра Павелге Иерусалимзер парбасха чоохтааннар. ⁵Ол кўннернi иртирiп алып, пiс чорыхха сығып, чолыбысты аннаң андар узаратхабыс. Пiстi прайзы ипчiлерiнен паза палаларынаң даа хада саар тастына теере ўдескен. Суғ хазында, тiзең, тiзекке тўзiп, пазырып алғабыс. ⁶Анымчохтазып алып, пiс керiпке одырыбысхабыс, олар, тiзең, ибзер наныбысханнар.

⁷Пiс, тiзең, чўзе-чўзе, Тир саардаң Птолемаид саарға читкебiс. Анда киртiнiсче харындастарнаң изен-миндiлезiп, оларда пiр кўн пол салғабыс. ⁸Пазағы кўнiнде Павелнең пiс, аннаң хада полғаннар, аннаң сығып, Кесар саарға читкебiс. Анда Чахсы Хабар тарадығчызы Филипп тiп кiзiнiң туразына кiрiп, аннаң хада халғабыс. Ол читi нмысчының пiрси полған*. ⁹Аның кiзее парғалах торт хызы пар полған. Олар ухаанчылачаннар. ¹⁰Оларда илееде кўннер пол париғаныбыста, Иудей чирiнең пiр Агав тiп ухаанчы кiзi килген. ¹¹Ол, пiссер кiр килiп, Павелнiң хурын алып алып, позының азах-холларын палғабызып, теен:

– Худай Худы пiди тiпче: «Пу хурның ээзiн Иерусалимде иудейлер, пiди палғап алып, пасха чоннарның холына пирiбiзерлер».

¹²Аны ис салып, пiс тее, андағылар даа, Павелнi Иерусалимзер парбасха сурынғабыс. ¹³Че Павел, пiске нандырып, теен:

– Ниме итчезер сiрер? Ноға ылғап, чўреемнi хомзындырчазар? Мин Иерусалимде харибге ле кiрерге нимес, че Иисус Хан-пигiбiстiң ады ўчўн ол парарға даа тимдебiн.

¹⁴Хачан аны чўптеп полбин салғаныбыста, пiс, амырап парып, теебiс:

– Че, Худай кўннi толзын!

¹⁵Ол кўннер соонда пiс, тимненiп алып, Иерусалимзер пар сыххабыс. ¹⁶Пiснең хада Кесар саардаң хай пiрее ўгренчiлер парған. Олар пiстi Мнасонзар, Кипрдең сыххан паза хачан-да ўгренчi кiзiзер, ўдес парчатханнар. Анда пiске халарға чарир полған.

---

* 21:8 Оларданаң кўр: «Худай илчiлерiнiң чуртастары» 6:1-7.

Павелнiң Иаковнаң тоғасханы

¹⁷ Иерусалимзер читкенiбiсте, киртiнiсче харындастар брчiлiг удурлааннар. ¹⁸ Пазағы кўнде Павел пiснең хада Иаковсар килген, тигiриб ах сағаллары даа килгеннер. ¹⁹ Павел, оларнаң изеннезiп алып, Худайның иудей ниместерге поэынаң пастыра хайдағ ниме иткенiн прай изерiстiре чоохтап пирген. ²⁰ Олар, аны истiп, Худайны сабландырғаннар, анаң Павелге тееннер:

– Көрчезiң, харындас, нинче муң иудей Худайға киртiн сыххан. Олар прайзы Моисей Чахии ўчўн турысчалар. ²¹ Че постарының аразында олар синненер пiди чоохтасчалар: ол, пасха чоннар аразында чуртапчатхан прай иудейлернi палаларға сўннет итпеске, иудейлер кибiрiн тутпасха, паза Моисей Чахиинаң хыйа поларға ўгретче. ²² Ниме итчең ам? Пеер чон хайди даа чыбылызар: килгенiңни истерлер нооза. ²³ Син пiс чоохтир нименi ит сал: арабыста аасхынып сос пирген торт кiзi пар. ²⁴ Оларны хада алып алып, поэын арығлачаң кибiрнi оларнаң хада иртiбiс, анаң оларның ўчўн тайығны тўлеп сал. Олар састарын хырығыбыссыннар. Андада кiзiлер, синненер чоохтаан чоохтарның тайма полчатханын паза Моисей Чахиин толдырчатханыңны пiлiп аларлар. ²⁵ Киртiн сыххан иудей ниместерге, тiзең, пiр дее андағ-мындағ ниме итпин, че чой худайларға салған чиистi, поо пазылған малның идiн паза ханны чiбезiннер тiп паза чўреес хылыхтығ полбазыннар ла тiп пасхабыс.

²⁶ Андада Павел, ол торт кiзiнең хада арығланар кибiрнi иртiбiзiп, пазағы кўнiнде храмзар кiрiп, анда арығланар кўннер хачан тоозыларын паза хачан полғанының на ўчўн тайығ тўлелерiн чарлаан.

Павелнi тудып алғаннары

²⁷ Кибiрнiң читiнчi кўни тоозыл таа париғанда, Асий чирiндегi иудейлер, Павелнi храмда кўр салып, кiзiлернi кўбктирiбiскеннер, олар, тiзең, аны хаап алғаннар.

– ²⁸ Израиль иреннерi, полыс пирiңер! Пу прай чирде прайзын пiстiң чоннаң, Моисей Чахиинаң паза пу храмнаң тоғыр поларға ўгретчеткен кiзi. Храмзар гректернi кiрiп, пу ызых орынны ардатхан, – хысхырысханнар олар.

²⁹ Аның алнында олар Павелнi паза Ефестең килген Трофимнi саарда кiргеннер, аннаңар Трофимнi храмзар киргенiк паза тип сағынғаннар.

³⁰ Прай саардағылар хорылыс сыхханнар, храмзар чон чыбылыс сыххан. Анаң Павелнi, хаап алып, храмнаң сығара сiзiр парыбысханнар, сах андох iзiктер чаба тартылғаннар. ³¹ Олар аны iдiрiбiзерге итчеткен аразында андағы муң чаачы пазына прай Иерусалим хорылыс сыхты тип хабар читiр пиргеннер. ³² Сах андох ол, чаачыларны паза чiспазыларын алып алып, андар пар сыххан. Кiзiлер, муң чаачы пазын паза чаачыларны кiр салып, Павелнi соғарын тохтатханнар. ³³ Муң чаачы пазы, чағын пас килiп, Павелнi хаап алып, iкi iлчiрбее хаптыр саларға чахаан.

– Кемдiр пу паза ниме ол ит салған? – сурған кiзiлердең ол.

³⁴ Чонның пiреелерi пiр ниме, пасхалары паза пасха ниме чоохтап, хысхырысханнар. Муң чаачы пазы, мындағ сууласта сынны сығар полбин, Павелнi сiвеезер апарарға чахығ пирiбiскен. ³⁵ Iдiр парчатхан пасхысха читкенде, чаачылар чыыл парған кiзiлер аразынча чадап ла ирткеннер, Павелнi, тiзең, хаап парарға килiскен. ³⁶ Ибiре кiзiлер, андар сыынызып, хысхырғаннар:

– Iлiм ағаа!

Павелнiң чооғы

³⁷ Сiвеезер кiрер алнында Павел муң чаачы пазына теен:

– Мағаа пiрее сiс сағаа чоохтап пирерге чарир ба?

– Син грек тiлiн пiлчезiң ме? – таңнап парған анзы. – ³⁸ Син пу кiннерде ле, кiзiлернi тарындырып, хуу чазызар тiрт муң сайбағчыны хасхыр парыбысхан Египет кiзiсi нимессiң ме?

– ³⁹ Мин иудейбiн. Киликий чирiндегi саблығ Тарс саардаңмын. Чонзар чоохнаң айланарға чарадынар мағаа, – теен Павел.

⁴⁰ Анзы чаратханда, тiзең, Павел, пасхыста турып, танығ пирiп, холын кiдiрген. Кiзiлер сып-сым пол парғаннарында, ол еврей тiлiнең пiди чоохтан сыххан:

22 – Харындастар паза пабалар! Алныңарда ахтанып чоохтанчатханымны истiп алыңар.

² Аның еврей тiлiнең чоохтан сыхханын истiп, кiзiлер саңай тымыл чiрiбiскеннер. Павел теен:

– ³ Мин иудейбiн, Киликийдегi Тарс саарда тiреен, Иерусалим саарда Гамалиил iгретчiмнiң холында iгреткен кiзiбiн.

Мин, öбекелерiбiстең Моисей Чахии хоостыра тирең паза сибер үгредiг алып алып, сiрернiң прайзынарох чiли, прай позымны Худайға чарытхам. ⁴Иисустаңар үгредiгче парчатхан кiзiлернi, тiзең, мин öлiмге дее кире сўр салчанмын. Иреннернi дее, ипчiлернi дее, палғап, харибге одыртчаңмын. ⁵Миннеңер иң улуғ абыс, прай ах сағаллар даа киречiлеп поларлар. Мин, олардаң Дамаск саардағы иудей харындастарзар пiчiк алып алып, андағыларны тудып алып, iлчiрбеде Иерусалимзер чарғаа ағыларға тiп парчатхам.

– ⁶Чолда, Дамаскар чағдап таа одырғанымда, кўн ортызы тузында кинетiн тигiрзертiн минi илбек чарых чарыдыбысхан. ⁷Мин чирге андарыл парғам, анаң мағаа ўн истiлген. «Савл, Савл! Ноға син Минi сўрчезiң?» – теен ол ўн. ⁸«Кемзер сiрер, Хан-пигiм?» – нандырғам мин ағаа. «Мин син хыйа сўрчеткен Назарет саардаң сыххан Иисуспын». ⁹Миннең хада полғаннар, чарыхты көрiп, хорых парғаннар, че миннең чоохтасхан ўннi испееннер. ¹⁰Андада мин сурғам: «Хан-пигiм! Мағаа ниме идерге кирек?» «Турып, Дамаскар пар. Анда сағаа ниме идерiненер прай чоохтап пирерлер», – теен мағаа Хан-пиг. ¹¹Ол чарыхтың чариина хараамның оды ус парған. Хада полған кiзiлер минi Дамаск саарға теере чидiнiп ала апарғаннар.

– ¹²Анда Ананий тiп кiзi полған. Ол Моисей Чахиинча чуртапчатхан арығ чўректiг кiзi полған. Аны Дамасктағы прай иудейлер улуғлачаңнар. ¹³Ол, минзер пас килiп, теен: «Савл харындас, көр сых!» Мин сах андох аны көр салғам. ¹⁴Ол, тiзең, мағаа теен: «Пiстiң öбекелерiбiстiң Худайы синi, Позының көңнiн пiлiп алзын, Арығ Чўректiг Кiзiзiн көрiп алзын паза Аның ўнiн истiп алзын тiп, азынада таллап алған. ¹⁵Син, искен-көрген нимелерденер чоохтап, прай кiзiлер алнында Аның киречiзi поларзың нооза. ¹⁶Че, нимее сўмненчезiң? Турып, киреске тўс паза Иисус Хан-пигiбiссер айланып, чазыхтарыңнаа арығлан».

– ¹⁷Че хачан мин, Иерусалимзер айлан килiп, храмда пазырчатханымда, хараама ниме көрiнген. ¹⁸Мин Аны көр салғам, Ол мағаа теен: «Маңзыра, табыраанча Иерусалимнең сығып, парыбыс. Миннеңер киречiлеенiңнi чон поэына чағын итпес». ¹⁹«Хан-пигiм! Олар чахсы пiлчелер, хайди мин Сағаа киртiнчеткеннернi, синагогаларда соғып, харибге чапхам. ²⁰Синнеңер киречiлеп чөрчең Стефанның ханы тöгiлгенде дее, мин, анда турып, аны öдiрчеткеннерiне чөпсiнiп, аны сохчатханнарның кип-азахтарын

хадарғам». ²¹«Пар, Мин синi ырах, иудей нимес чоннарзар ызыбызарбын», – теен мағаа ол.

²²Пу сѳстерге теере Павелнi искеннер, мының соонаң олар чоо хысхырыс сыхханнар:

– Чох ит чир-чалбахтаң мындағны! Ол чуртабасха кирек!

²³Олар, iди хысхырызып, кип-азахтарын паза тобырах ѳѳр тастааннар. ²⁴Ол арада муң чаачы пазы Павелнi сiвеезер кир парыбызарға чахыбысхан. Кiзiлернiң iди аннаң тоғыр хысхырысханнарының сылтаан пiлiп аларға идiп, Павелнi соғарға чахығ пирiбiскен. ²⁵Че аны хурларнаң соғар иде палғабысханда, Павел хости турчатхан чўс чаачы пазына теен:

– Сiрерге чарадылча ба чарғы даа чох Рим кiзiзiн пiди соғарға?

²⁶Аны истiп салып, чўс чаачы пазы муң чаачы пазынзар парған.

– Кѳр, син ниме идерге итчезiң? Ол – Рим кiзiлернiң пiрсi, – теен ол.

²⁷Андада муң чаачы пазы, Павелзер пас килiп, теен:

– Чоохтап пир мағаа, син Рим кiзiзiң ме?

– Йа, – нандырған Павел.

– ²⁸Мин улуғ ахча тѳлеп, Рим кiзiзi полып алғам, – теен муң чаачы пазы.

– Мин, тiзең, тѳрееннең Рим кiзiзiбiн, – нандырған ағаа Павел.

²⁹Андада аны соғарға иткен кiзiлер сах андох хыйа пасханнар. Муң чаачы пазы, Павел Рим кiзiзi полчатханын пiл салып, аны палғап салғанына хорых парған.

³⁰Муң чаачы пазы иудейлернiң Павелнi пыролапчатхан ѳѳн сылтаан чохсы иде пiлiп аларға хынған. Аннаңар, Павелнiң iлчiрбелерiн суурып, пазағы кўнiнде улуғ абыстарға паза прай ѳѳркi Чарғаа чылызарға чахыбысхан. Соонаң Павелнi, сығарып, оларның алнында турғыс салған.

Павел ѳѳркi Чарғының алнында

23 Павел, ѳѳркi Чарғыдағыларзар кѳрiп, теен:

– Харындастар! Мин пу кўнге теере Худай алнында арығ сағыснаң чуртаам.

²Иң улуғ абыс Ананий Павелнең хости турчатханнарға аны ахсынаң сабарға чахаан.

– ³Худай синi соғарох, хазартылған хана! Син Моисей Чахии хоостыра чарғы идерге одырчазың, че поэнох, оларнаң санаспин, минi соғарға чыхыпчазың, – теен ағаа Павел.

– ⁴Худайның иң улуғ абызын сөклепчезиң ме? – теенер Павелге хости турчатхан кiзiлер.

– ⁵Аның иң улуғ абыс полчатханын мин, харындастар, пiл-беем. Худай Пiчиинде пазылған нооза: «Чонында устап-пастап парчатханын хомайлаба», – нандырған Павел.

⁶Мындағыларның чарымызы саддукейлер, пасхалары, тiзең, фарисейлер* полчатханын пiл салып, Павел Өөркi Чарғаа чоохтанған:

– Харындастар! Мин позым фарисейбiн, пабам даа фарисей полған. Өлiглернiң тiрiлчеткеннерiне киртiнчеткенiмненер минi чарғылапчалар.

⁷Аны чоохтаан соонда фарисейлер саддукейлернең талас сыхханнар. Чыылған чон iкi чарыл чөрiбiскен. ⁸Саддукейлер, өлiг кiзi тiрiле чоғыл, ангеллер паза хуттар чох поладыр тiп санапчалар нооза, фарисейлер, тiзең, ол прай ниме полча тiп чоохтапчалар. ⁹Улуғ суум-саам полыбысхан. Фарисейлер саринаң Мои-сей Чахии пiлiгчiлерi, тура хонып, тартыс сыхханнар:

– Пу кiзiнiң хомай ниме иткенiн пiр дее көр таппинчабыс. Хут алай Ангел анынаң чоохтасхан полза, пiс Худайдаң тоғыр полбаспыс.

¹⁰Тартыс улғаадыбысханда, муң чаачы пазы Павелнi кiзiлер ыра-чара тарт саларлар тiп хорығып, чаачыларына чон аразына пiр саңай кiрiп, аны сығарып алып, сiвеезер апар салыңар тiп чахыбысхан. ¹¹Хараазын Хан-пиг Павелнiң хараана көрiнiп, теен:

– Хорыхпа! Хайди син Минненер Иерусалимде киречiледiң, амды сағаа Римде дее iдөк киречiлiрге кирек.

Павелнi өдiр саларға харасханы

¹²Пазағы кўн ирген иудейлернiң хай пiреезi, чөптезiп алып, Павелнi өдiрiбiспеенде, чиис тее чiбеске паза суғ даа iспеске тiп аасхынып сөс пиргеннер. ¹³Аасхынып сөс пирген прай кiзiлернiң саны хырыхтаң ас парған. ¹⁴Олар, улуғ абыстарзар паза ах сағалларзар килiп, пiди тееннер:

– Пiс, Павелнi өдiрiбiспеенде, пiр дее ниме чiбеске аасхынып, сөс пиргебiс. ¹⁵Сiрер пўүнөк Өөркi Чарғынаң хада муң чаачы

---

* ^{23:6} Саддукейлер паза фарисейлер иудейлернiң Худайға киртiнчеткеннернiң чөрiстерi. Фарисейлер өлiгдең тiрiлерiне киртiнченнер, саддукейлер тiзең киртiнмеченнер.

пазына чоохтаңар, таңда Павелні сірерзер сығарзыннар. Сірер аның киреен, чахсы иде түптестіріп, көрібізгерге идеечік полыбызынар. Піс, тізең, аны пеер читкелеккебк өдірібізгерге тимдебіс.

¹⁶ Пу чөптөзігденер Павелнің пичезінің оолғы ис салған, анаң киліп, сивезер кір парып, Павелге чоохтап пирген. ¹⁷ Павел, чўспазыларның пірсін хығырып алып, теен:

– Пу оолны муң чаачы пазынзар апар сал. Аның ағаа чоохтаңаң чооғы пар.

¹⁸ Чўспазы, ол оолны хада алып, муң чаачы пазынзар ағыл киліп, теен:

– Харибде одырчатхан Павел, мині хығырып алып, пу оолны синзер ағыл килерге сурынған. Ол сағаа ниме-де чоохтирға итче одыр.

¹⁹ Муң чаачы пазы аны, холынаң тудып алып, оортах апарыбызып, сурған:

– Мағаа чоохтаңаң нимең пар?

– ²⁰ Иудейлер, Павелнің киреен чахсы иде түптестіріп көрібізгерге итчечіктеніп, таңда аны Өөркі Чарғызар сығар тіп, синнең сурынарға чөптес салғаннар тіп, – нандырған оол. – ²¹ Че син оларны испе. Олар Павелні өдірібізгерге харасчалар. Хырых азыра кізі, аны өдір салбаанда, чиис тее чібеске, суғ даа іспеске тіп аасхынып, сөс пирген. Амды олар, тимнен салып, чахиинны сағып одырчалар.

– ²² Пу нимені мағаа искіргеніңнеңер паза пірдезіне чоохтаба, – теен муң чаачы пазы, оолны позыдыбызып.

Павелні Кесар саарзар ызыбысханы

²³ Анаң муң чаачы пазы, чўспазыларының ікізін позынзар хығыртыбызып, теен:

– Мағаа ікі чўс чазағ чаачы, читон чалаңны паза чыдалығ ікі чўс чаачы тимнеп пиріңер. Олар үзінчі час хараада* Кесар саарзар парзыннар. ²⁴ Павелге мўнчең аттар тимнеп пиріңер, паза аны Феликс пастыхсар үдезібізіңер.

²⁵ Анаң ол мындағ пічік пазыбысхан:

²⁶ «Аарлығ Феликс пастыхха Клавдий Лисийдең чолабит. ²⁷ Пу кізіні иудейлер, тудып алып, өдір саларға тимде полғаннар. Аның

---

* ^{23:23} Грек тілінде үзінчі час харааның теені пістің ииргі тоғыс часха килісче.

Рим кiзiзi полчатханын пiл салып, мин, чаачыларнаң хада па-
рып, аны арачылап халғам. ²⁸Анаң ниме үчүн аны пыролапчат-
ханнарын пiлiп аларға тiп, Öбркi Чарғызар апарғам. ²⁹Иудейлер
аны постарының Моисей Чахиинаң палғалысхан тартыстығ са-
ғыстары үчүн пыролапчалар тiп, че позында öлiмге алай ба ха-
рибге турыстыра пiр дее пыро чох тiп пiлiп алғам. ³⁰Иудейлер
ағаа хомай идерге сағынча тiп истiл парғандох, мин аны табы-
раанча синзер ызыбысхам. Аны пыролапчатханнар даа синiң ал-
ныңда чоохтанзыннар тiп чахығ пирiбiскем. Амыр-хазых пол».

³¹Иди чаачылар чахығ хоостыра Павелнi хараазын Антипатри-
да саарзар апарғаннар. ³²Пазағы күнiнде, Павелнең аттығ кiзi-
лернi халғыс салып, чаачылар сiвеезер нандыра айлан килген-
нер. ³³Тiгiлерi, тiзең, Кесар саарзар чидiп, Феликс пастыхсар апа-
рып, Павелнi паза пiчiктi холына пирiбiскеннер. ³⁴Пастых, пiчiктi
хығырып алып, Павелнi хайдағ чирдең полчатханын сурған,
анаң Киликий чирiнең полғанын пiл салып, теен:

– ³⁵Мин синi, пыролапчатхан кiзiлерiң пеер читселер ле, ис-
тiп аларбын.

Анаң аны Ирод ханның тузында пүдiрiлген öргеде хадарарға
чахыбысхан.

Павел Феликстiң чарғызында

24 Пис күн пазынаң пеер Павелнi Феликс пастыхха хоптаан
иң улуғ абыс Ананий ах сағалларнаң паза Тертулл теен
чарғы киреенiң пiлiгчiзiнең хада чиде салғаннар. ²Павелнi хы-
ғыр килгеннерiнде, Тертулл аны пыролап пастаан:

– ³Аарлығ Феликс, пiстiң чонға амыр паза иптiг чуртас пир-
генiң үчүн паза синiң устааныңнаң чонның пайы хозылчатхан-
нанар, пiс сағаа хачан даа паза хайда даа прай чүреебiстең алғы-
зыбысты читiрчебiс. ⁴Тузынарны артых хорадарға хынминчабыс,
че чахсыңарны көзидiп, чооғыбысты хысхахтаи истiп алыңар.
⁵Пу кiзiнiң чонның чызығ палии полчатханын, чир үстүндегi
прай иудейлер аразында хорылыстар сығарчатханын, Худайдаң
тоғыр полчатхан Назареттегiлернiң кiзiзi полчатханын ⁶паза
пiстiң храмны ардадардаң даа китенминчеткенiн көргебiс, анна-
нар пiс аны, тудып алып, позыбыстың Моисей Чахиинаң чар-
ғылирға иткебiс. ⁷Че муң чаачы пазы Лисий, килiп, Павелнi
пiстең күснең алып алған, анаң синзер ызыбысхан. ⁸Пiске, аны
пыролапчатханнарға, iдök синзер килерге чахыбысхан. Амды син

позың, үзүрiп, аны пыролапчатхан нимелерiбiстенер аннаң пiлiп аларзың.

⁹ Иудейлер дее, йа, анзы андағ тiп, киречiлееннер.

Павелнiң поэын арачылааны

¹⁰ Пастых Павелге чоохтанарға чаратханда, ол пiди нандырған: – Синiң көп чыллар изере пу чонға сын ондайнаң чарғы ит-четекенiннi пiлчем. Аннаңар мин, пiр дее китенмин, поэымның киреемнi арачылирбын. ¹¹ Он iкi ле күнче мының алнында минiң Иерусалимзер пазыраға килгенiмнi син поэың даа пiлiп аларзың. ¹² Олар минiң храмда даа, синагогаларда даа, саарда даа, пiреезiнең талазып, чонны сайғапчатханымны көрбееннер. ¹³ Аннаңар олар минi пыролачаң нимелернi iлезiне сығар полбастар. ¹⁴ Мин сiрерге чазырбин чоохтапчам: мин олар орта немеске санапчатхан үгредiгче парчам. Че iдөк Моисей Чахиинда паза ухаанчыларның Пiчиинде пазылғанына киртiнiп ала, өбекелерiбiстiң Худайына нымысчы полчам. ¹⁵ Минде Худайның арығ даа, арығ немес тее чүректiг кiзiлернi үреен соонда тiрiлдiрiп аларына iзенiс пар. Анзын пу даа кiзiлер постары сағыпчалар. ¹⁶ Аннаңар мин поэым даа Худайның паза кiзiлернiң алнында арығ чүректiг чуртирға күстенчем.

– ¹⁷ Көп чыллар ирткен соонда мин поэымның хызылчатхан чоныма полызыға чыған ахчаны паза тайығ ағыл килгем. ¹⁸ Пыролапчатхан кiзiлер минi чон аразында немес, хорылыста даа немес, че храмда, кибiр хоостыра арығланчатханымда, тапханнар. ¹⁹ Анда Асий чирiндегi иудейлер парлар. Сынап минде пiрее пыро пар полза, олар анзын синiң алнында чоохтазыннар. ²⁰ Алай пу даа кiзiлер чоохтазыннар, Öörкi Чарғының алнында турчатханымда, хайдағ пыро минде тапханнар. ²¹ Арса, олар минi андада «Пүүн сiрер минi öлiглернiң тiрiл килерiне киртiнчеткенiм үчүн чарғылапчазар!» тiп хысхырыбысхан үчүн амды пыролапчалар.

²² Феликс, пу үгредiгнi чахсы пiлчеткен кiзi, Павелнi истiп алып, пу киректi соона халғыс салған.

– Муң чаачы пазы Лисий килзе, мин сiрернiң киректерiннi үзүрербiн, – теен ол.

²³ Павелнi, тiзең, чүспазына хадарарға чахығ пирген. Че хатығ тутпасха паза килген чағыннарына ағаа полызып тоғазарға харығ полбасха чахаан.

Павелнiң паза Феликстiң чоохтазыҕлары

²⁴Нинче-де кўн ирт парҕанда, Феликс позының иудей ипчiзiнен, Друзилланан, хада килiп, Павелнi хыҕыртып алып, анын Иисус Христосха киртiнiстенеҕ чооҕын искен. ²⁵Павел арыҕ чў-ректiг чуртирданар, посты хатыҕ тударданар паза килер чарҕы-данар чоохтап сыхханда, Феликс хорых парҕан.

– Че амды пар. Маң полза, мин синi хыҕыртыбызарбын, – теен ол.

²⁶Итсе-де, Феликс Павелнiн, позыдыбызарҕа сурынып, позына ахча сух пирерiне iзенген. Аннанар ол Павелнi позынзар удаа хыҕыртып, анынаң чоохтасчан.

²⁷Икi чыл ирт парҕан соонда, Феликстiң орнына Порций Фест тiп кiзi пастых полыбысхан. Че Феликс иудейлерге чахсы ит пирерге полып, Павелнi харибде халҕыс салҕан.

Павел Фесттiң чарҕызында

25 Фест, пу чирзер килiп, ўс кўн пазынаң Кесар саардан Иерусалимзер парыбысхан. ²Анда, Фестсер иң улуҕ абыс паза иудейлернiн пастых кiзiлерi килiп, аҕаа Павелденеҕ хоптанҕаннар. ³Олар Фесттең, постарына чахсы хылынып, Павелнi Иерусалимзер хыҕыртыбызарҕа сурынҕаннар; постары, тiзен, аны чолда өдiр саларҕа саҕыс тутханнар.

– ⁴Павел Кесар саарда хадаҕда одырча, мин тўрчедең позым андар парарбын, – нандырҕан Фест, – ⁵аннаңар, кем пар полар, миннең хада парзын, анда, сынап Павел хайдаҕ-да хомай ниме иткен полза, аны пыролазын.

⁶Фест, оларда сигiс-он кўннең артых таа полбин, Кесар саарзар айланҕан. Пазаҕы кўнiнде ол, чарҕычы орнында одырып алып, Павелнi хыҕыртыбызарҕа чахыҕ пирибiскен. ⁷Павелнi кир килгеннерiнде, Иерусалимнең килген иудейлер, аннаң ибiре турыбызып, аҕаа аймах-пасха кўп аар пыро арт сыхханнар, че киречiлечең пiр дее нимелерi чох полҕан. ⁸Павел, арачыланып, оларҕа теен:

– Иудейлернiң Моисей Чахиинаң, храмнаң паза хаҕаннаң тогыр пiр дее сайбаҕ итпеем.

⁹Фест, иудейлерге чахсы идерге кўстенiп, Павелге теен:

– Синi пу ниме хоостыра чарҕылырым ўчўн, Иерусалимзер парарзың ма?

– ¹⁰ Мин хаған чарғызы алнында турчам. Минi мындох чарғылазыннар, – нандырған Павел, – иудейлернi мин пiр дее нименeң хомзындырбаам, анзын син дее чохсы пiлчезiң. ¹¹ Минде пыро пар полза алай өлiмге турыстыра пiрее ниме ит салған ползам, андада өлiмге парарға тоғырланмаспын. Че олар пыролапчатхан ниме минде чох полза, андада пiрдеези минi оларға пир полбас. Минi хаған позы чарғылазын.

¹² Андада Фест, чөп кiзiлерiнең чөптезiп, нандырған:

– Син хағанның чарғызын сурдын, аннаңар андар парарзын.

Павел Агрипптиң чарғызында

¹³ Нинче-де кўн пазынаң ол чирлернiң ханы Агрипп паза Вереник Кесар саарзар Фесттi честирге килгеннер. ¹⁴ Олар мында илееде кўн пол салғанда, Фест, Агрипп ханға Павелнiң киреен үзүрерге пирiп, теен:

– Мында Феликс харибге чапхан кiзi пар. ¹⁵ Мин Иерусалимде полғанымда, улуг абыстар паза иудейлернiң ах сағаллары, ол кiзее хоптанып, аны чарғылирға кўстееннер. ¹⁶ Мин оларға нандырғам: «Пыролатчатхан кiзiнi көстең көске пыролачаң кiзiлер табылбаанда паза анзына арачыланчаң ондай пирiлбеенде, Рим чонында хайдағ даа кiзiнi өлiмге чарғылы чоғыллар». ¹⁷ Иудейлер пееер килгенде, мин ол нименi соона салдырбин, пазағы кўнiндөк чарғы чыбызып, ол кiзiнi хығыртыбысхам. ¹⁸ Олар, ол кiзiнiң ибiре турыбызып, мин истерге сағаан пыролардаң пiр пыроны даа ағаа артпааннар. ¹⁹ Олар постарының Худайын улуглирынаңар Павелнең таласханнар. Ёреп парған хайдағ-да Иисустаңар чоохтасханнар, Павел, тiзең, ол Иисусты тiрiг теен. ²⁰ Ол сурығны пөгерге сидiктенiп, мин Павелдең сурғам: «Иерусалим-зер парып, анда пу ниме үчўн чарғыладарға сағынчазың ма?» ²¹ Че Павел позының киреен хаған үзүрзiн тiп хысчатханда, мин аны, хағанзар ысханча, хадағда тударға чахаам.

– ²² Мин дее ол кiзiнi истiп аларчыхпын, – теен Фестке Агрипп.

– Тандох син аны истiп аларзың, – нандырған Фест.

²³ Пазағы кўнiнде Агриппнең Вереник муң чаачы пазыларынаң паза саардағы саблығ кiзiлернең хада чарғы туразынзар прай чазан салған чонынаң хада поғдайа кiр килгеннерiнде, Фесттiң чахии хоостыра Павелнi ағыл килгеннер.

– ²⁴ Агрипп хан паза мында пiснең хада полчатхан прай чон! – теен Фест, – мына пу кiзi, кемнең тоғыр полчалар прай даа

иудейлер, Иерусалимде дее, мында даа, минзер килiп, ол чурта-басха кирек тiп хысхырчалар. ²⁵Че мин кiргенде, ол iлiмге чар-ғыладар иде пiр дее хомай ниме итпеен. Ол хағанның чарғызына парарға сурынчатханнаңар, мин аны андар ызыбызарға чараттым. ²⁶Че мин аннаңар хағанға пасчаң пiр дее сын ниме таппин, сiрернiң алныңарға, iдiнде синiң iзiриине, Агрипп хан, сығардым. Iзiрiг соонда мин ниме пасчаам пiлербiн. ²⁷Мин сағынчам, хайдағ нименен аны пыролапчатханнарын кiзiтпеенде, чабыгдағы кiзiнi хағанзар ызарға килiспинче.

Павелнiң Агрипп ханның алнында арачыланғаны

26 Агрипп Павелге теен:

– Сағаа позынның iчiн чоохтанарға чарадылча.

Андада Павел, холын кiдiрiп, позын арачылап чоохтан сыххан:

– ²Агрипп хан! Иудейлерге пыролатчатхан прай ниме iчiн синiң алнында ахтанарға ондай пирiлгенiне, мин позымны часкалыг кiзее санапчам. ³Ағаа хоза, син иудейлернiң кибiрлерiн паза таластыг сағыстарын прай пiлчезiң. Аннаңар прай чахсы кiдiнiңнен минi истiп ал тiп, сурынчам.

⁴Минiң чуртазымны, чииттең сығара позымның чоным аразында чуртаанымны, соонаң Иерусалимде чуртаанымны прай иудейлер пiлчелер. ⁵Олар минi хақаннаоң сығара пiлчелер, хынзалар, минiң фарисей полып, пiстiң киртiнiстiң кибiрiн хатыг тудып чуртааныма даа киречi поларлар. ⁶Ам даа мин, Худайның пiстiң iбекелерiбiске пирген сiзiнiң толарына iзенчеткенiм iчiн, чарғы алнында турчам. ⁷Пiстiң он iкi сiдiгiбiстiң кiзiлерi, Худайға хараа-кiнiрте матап пазырып, Аның сiзiнiң толарын кiрiп аларға iзенчелер. Ана пу iзенiс iчiн, Агрипп хан, минi иудейлер пыролапчалар. ⁸Ноға сiрер Худайның iлiглернi тiрiлдiрчеткенiне киртiнминчезер?

⁹Итсе-де мин дее Назареттең сыххан Иисустың адынаң тоғыр пар-чох кiснен кiрезерге кирек тiп сағынчаң полғам. ¹⁰Мин Иерусалимде iди иткем. Улуғ абыстардаң алған iлгi хоостыра мин кiп ах-арыг кiзiлер харибге чапхам. Оларны iдiрчетселер, мин анзына iн пирчеңмiн. ¹¹Мин кiп хати оларны прай синагогаларча иреелеп ала ал чiрiп, Иисусты хырызарға кiсте-чеңмiн, оларға иртире чабалланчаңмын, паза оларны пасха даа чирлердегi саарларынча сiр чiрчеңмiн.

¹² Аныоох үчүн мин, улуғ абыстардан үлгү паза чaxyғ алып, Дамаск саарзар парчатхам. ¹³ Иди күнөрте чолча парчадып, Фест пигiм, мин күн чариинаң даа артых чарыхтың тигiрдең чарып-чатханын көр салғам. Ол чарых минi паза миннең хада парчатхан кiзiлернi чарыдыбысхан. ¹⁴ Пiс прайзыбыс чирге түс парғабыс. Анаң мин еврей тiлiнең мағаа чоохтанчатхан үннi ис салғам: «Савл, Савл! Ноға син Минi сүрчезiн? Сидiк сағаа Миннең тоғыр күрезерге». ¹⁵ «Кемзер сiрер, Хан-пигiм?» – теем мин. Ол мағаа нандырған: «Мин, син хыйа сүрчеткен Иисуспын. ¹⁶ Че тур, азахтарыңа тур. Синi Позымның нымысчым идiп аларым үчүн, син көрген ниме паза Минiң сағаа ас пирер нимеме кире-чi идiп аларым үчүн, Мин синiң харааңа көрiндiм. ¹⁷ Амды мин синi пасха чоннарзар ысчам, позым синi олардаң паза иудей чонынаң арачылирбын. ¹⁸ Син оларға харахтарын ас пирерге кирек-сiң: харасхыдаң чарыхсар, сайтан үлгүзiнең Худайзар айланар иде, Мағаа киртiнiп, чазыхтарынаң позып алар иде, паза Минiң таллап алған кiзiлерiмнiң аразында орын алар иде».

¹⁹ Аннаңар мин, Агрипп хан, тигiрдең түскен көспекке тоғырланмаам. ²⁰ Мин пастап Дамаск саарның чуртағчыларын, анаң Иерусалимнiң чуртағчыларын, анаң прай Иудей чирiндегiлернi, анаң иудей ниместернi, чазыхтарынаң хыйа полып, Худайзар айланзыннар паза пыросынысха турыстығ киректер итсiннер тiп үгреткем. ²¹ Аның үчүн иудейлер минi, храмда хаап алып, ыра-чара тарт саларға иткеннер. ²² Пүүнгi күнге теере Худай мағаа полысхан. Мин, турып, мындағ ниме поларынаңар ухаанчыларның паза Моисейнiң чоохтааннарынаң* артых пiр дее ниме чоохтабин, улуғ-кiчiге кире-чiлепчем: ²³ Иудейлерге паза пасха чоннарға арачыланыстанар чарыхты искирер үчүн, Мессий ирееленiп ол парғаннарның аразында тiрiлгеннернiң пастағызы полған.

Фесттiң паза Агриптiң чоохтанғаннары

²⁴ Павел иди арачыланчатханда, Фест хысхыра түскен:

– Павел, син алаахчазың! Улуғ үгредиин синiң сағызыңны ардатча.

– ²⁵ Чох, аарлығ Фест, – нандырған Павел, – мин алаахпинчам. Мин хыйға паза сын сөстернi чоохтапчам. ²⁶ Аннаңар хан

---

* ^{26:22} Ухаанчылар паза Моисей чоохтааны – пу сөстер Худай Пiчин та-ныхтапчалар.

пiлче, мин аның алнында чалтанмин чоохтанчам. Пу полған ни-мелерденер аның пiлбинчеткенiне мин киртiнминчем. Олар хай-да-да чазытта идiлбееннер. ²⁷Агрипп хан, ухаанчыларға киртiн-чезiң ме? Пiлчем, киртiнчезiң.

– ²⁸Пу хысхачах тус аразына син минi христианға айланды-рыбызарға сағынчазың ма? – теен Павелге Агрипп.

– ²⁹Син не нимес, че пўўн минi исчеткен пасха даа кiзiлер ўр бе, ас па тус аразына минок осхас пол парчаң ползалар тiп, мин Худайға пазырчам. Мин чiли пагда ла полбазыннар, – нандыр-ған Павел.

³⁰Ол иди чоохтанғанда, Агрипп, Фест, Вереник паза одырчат-хан пасха даа кiзiлер тур килгеннер. ³¹Оортах парып, пос ара-зында, пу кiзi өлимге чарғылатчаң алай харибге одыртчаң пiр дее ние итпiндiр тiп, чоохтасханнар.

– ³²Пу кiзiнi, ол хағанның чарғызына парарға кўстенмеен пол-за, позыдыбызарға даа чарирчых, – теен Фестке Агрипп. Анна-нар Фест Павелнi хағанзар ызыбызарға чаратхан.

Павелнiң Римзер чорығы

27 Пiстi Италий чирiнзер ызарға чаратханнарында, Павелнi паза харибде одырчатхан аннаң даа пасха кiзiлернi Ав-густтың чаачы тўбенiндегi Юлий тiп чўспазына пирiбiскеннер. ²Пiс прайзыбыс, Адрамит саардаң сыххан керiпке одырыбы-зып, чол сығыбысхабыс. Ол керiп, чолда Асий чирiндегi чар-ту-рағларзар кирер полған. Пiснең хада Фессалоник саардаң ма-кедон кiзi Аристарх полған. ³Пазағы кўнiнде Сидон саарға читкебiс. Юлий Павелге чახсы хылынып, ағаа мындағы ар-ғыстарынзар пар килерге паза оларның улызыиная тузала-нып аларға чаратхан. ⁴Аннаң сығып, чил удур полғаннар, пiс Кипр олтырыхха кўленiп ала чўскебiс. ⁵Талайны Киликий паза Памфилий чирлерiнең тоғыр кис парыбызып, Ликийдегi Миры саарға читкебiс. ⁶Анда Юлий, чўспазы, Италий чирiнзер парчатхан Александр саарның керiбiн таап, пiстi андар одыр-тыбысхан.

⁷Кўп кўннер ағырин чўс парчадып, Книд саардаң чiке, тис-кер чил полғаннар, пiс, Крит олтырыхха кўленiп ала, Салмон тiп чарым олтырых пазының хыринча ирте халғабыс. ⁸Олтырых хыринча чадап ла иртiп, пiс Маңат Чар-турағлар тiп орынға чит-кебiс. Аның хыринда Ласей саар полған.

⁹ Иледе тус ирт парған, аннаң андар чүзерге хорғыстығ полыбысхан, ағаа хоза, күскү ораза тутчаң күннері иртібіскен полғаннар. Аннаңар Павел мындағ чөп пирген:

– ¹⁰ Арғыстар! Мин көргенде, мыннаң мындар чүс парарға хорғыстығ полар. Піс керіпті паза ниме-нооларыбысты ла нимес, че чуртазыбысты даа чідір саларға айабаспыс.

¹¹ Че чүс чаачы пазы Юлий, Павелнiң сөстерін испин, көбізін капитанға паза керіп ээзіне киртінген. ¹² Че чар-турағ хыстирға иділбеенненер, көбізі, парчаң ондай пар полза, Крит олтырыхтағы Финик тіп чар-турағзар парып, анда хыстап аларға чөп пирген. Ол чар-турағ үстүнзархы-кидеркі паза алтынзархы-кидеркі чиллерге тоғыр чатчатхан.

Талайда хазыр чил полғаны

¹³ Үстүнзархыдаң чил саап килгенде, килістіре тус чит килді тіп, талайчылар чорыхха сығыбызып, Крит олтырыхтың хыринча чүс парғаннар.

¹⁴ Че түрче полғанда, керіпке удур алтынзархы-іскеркі уғаа хазыр чил саап сыххан. ¹⁵ Керіп, чилге хаптырып, аннаң тоғыр пол полбаан. Иди піс чилнiң ондайынча чүс чөргебіс. ¹⁶ Анаң, Клавда тіп кічіг олтырыхха чағыннап, керіптің кимезін чадап ла хайраллап халғабыс. ¹⁷ Кимені керіпке сығара тартып алып, керіпті сайалбас иде палғабысханнар. Анаң Ливий чарлары хыринда тайыс чирге одырыбыспасха тіп, парустарны түзірібізіп, чилнiң ондайынча чүс чөргеннер. ¹⁸ Пазағы күнінде чил улам хазырланчатханда, хай пірее нимелерні керіптең түзіре тастап көргеннер. ¹⁹ Үзінчі күнінде, тізең, піс керіптегі ниме-нооларны холға алып тастағлабысхабыс. ²⁰ Иди нинче-нинче күн изере күн дее, чылтыстар даа көрінмеен, хазыр чил, тізең, пір дее тохтабаан, иди пола-пола килгенде, арачылан халарыбысха ізеніс саңай чіт парған.

²¹ Кізілер иледе тус пір дее ниме чибин париғаннарында, Павел, оларның аразында турып алып, теен:

– Иреннер! Минің чооғым истіп, Крит олтырыхтаң хыйа парбасха полған, иди пу сидіксіністерге паза үреге кір парбасчыхпыс. ²² Амды, тізең, тіпчем сірерге, пірдеенер өлбес, керіп ле уғзал парар, аннаңар көннiлерінні көдіре тудыңар. ²³ Мин Худай кізізібін, мин Ағаа пазырчам. Пу хараазын Худайның ангелі хараама көрін килген. ²⁴ Худай ангелі мағаа теен: «Хорыхпа, Павел!

Син Рим хаґанының алнында турарґа кирексiң, аннаңар синiң үчүн Худай синнең хада чўс парчатханнарның тыннарын арачылир». ²⁵ Аннаңар, арғыстар, көннiлерiннi кодiре тудыңар! Мин Худайыма киртiнчем. Прай ниме Ол чоохтаанни полар. ²⁶ Пiстi пiрее олтырыхха сыґара тастабызарґа кирек.

²⁷ Иди Адриа талайча он тортiнчi хараазын саптыр чөрчеткенде, орты хараа тузында талайчылар хайдаґ-да чирге чағыннап одырғаннарын сизiн салғаннар. ²⁸ Суґның тириин синебiскеннерiнде, чибiргi хулас пол парған. Түрче полбинаң хатап синебiскеннерiнде, он пис хуласха читкен. ²⁹ Хайалыґ чирлерге урун парарынаң китенiп, керiптiң соондағы пазынаң торт якорь суґа тастабысханнар, кiзiлер, тiзең, табырах таң чарып килзiн тiп, Худайдаң сурынғаннар. ³⁰ Талайчылар, керiптiң пазындағы якорьларны тўзiреечiк полып, суґа киме тўзiрiп алып, керiптең тизiбiзерге иткеннер. ³¹ Павел чўспазына паза чаачыларґа теен:

– Олар керiпте халбазалар, сiрернiң пiрдеенер арачылан полбас.

³² Андада чаачылар кименiң арґамчыларын ўзе сапхлабысханнар. Киме, талайзар тўс парып, чўс чөрiбiскен.

³³ Таң чарир алнында Павел прайларын азыранып аларґа сурынған, теен:

– Пўўн он тортiнчi кўнi сiрер, сағып, пiр дее ниме чiбин, чиис чох халчазар. ³⁴ Аннаңар азыранып алыңар тiп сурынчам. Анзы тыннарынны ал халарґа туза полар. Итсе-де пiрдезiнiң пазынаң пiр сас таа тўс парбас.

³⁵ Иди чоохтанып, ол халас алып алған. Анаң прайзының кўзiне Худайны алғыстап, халасты сындырып, чiп сыххан. ³⁶ Андада прайзының көннiлерi кодiрiлiбiскен, олар iдок азыран сыхханнар. ³⁷ Керiпте, тiзең, пiс прайзыбыс iкi чўс читон алты кiзi полґабыс. ³⁸ Тосханча азыранып алған соонда, керiпке ниик ползын тiп, андағы пуґдайны талайзар тастааннар.

Керiптiң талалғаны

³⁹ Таң чарып килгенде, талайчылар чирнi таныбин халып, чабыс тўс чарлыґ алынча суґ кiрiзiн көр салып, керiпнең андар чағыннап, тур саларґа чарат салғаннар. ⁴⁰ Якорьларны кизе саап, суґзар тастабызып, талайның ондайынча парғаннар, анаң рульларны систiбiзiп, кiчiг парусты кодiрiп алып, чил хоостыра чарзар алдыра парғаннар. ⁴¹ Хумның чирге орта пол парып, керiп

тайыс чирге одырыбысхан. Анаң керiптiң алны хумға хазал парған, соондағы пазын, тiзең, улұғ салғахтар унат пастааннар.

⁴² Чаачылар, чабыґдағы кiзiлернiң пiреезi, чўзiп, тис парыбыс-пазын тiп, оларны одир саларға иткеннер. ⁴³ Че чўспазы, Павелни арачылап халарға полип, оларны тохтадыбысхан. Анаң ол чўс полчатханнарға, суға сегiрiп, чарзар чўс парарға чахаан. ⁴⁴ Пас-халарына, керiптегi чардыларны паза пасха даа нимелерни алып, анынаң чўзiп, арачыланарға чоохтаан. Ол ондайнаң прайзы чарға чидiп алған.

Павелнiң Мелит олтырыхта хыстааны

28 Арачылан халып, пiс олтырыхтың Мелит тiп адалчатханын пiлiп алғабыс. ² Мындағы кiзiлер пiске уғаа чалахай хайғаннар. Наңмыр чаап, соох полчатханнаңар, олар пiстi кўйчеткен от хазынзар чылынарға хығырғаннар. ³ Павел, хуруғ сырыптар илееде чыып алып, оларны отха салчатханда, отаң чылан сығара сойлап килбинең, аның холына чапсыныбысхан. ⁴ Олтырых чоны, аның холында салбаңнапчатхан чыланни кўр салып, чоохтасхан:

– Пу кiзi – кiзi одирген осхас. Талай салғахтарынаң арачылан халған даа полза, Худай чарғызы пазох ағаа олим ысча.

⁵ Че Павел ол чыланни отха тастабысхан. Позы, тiзең, пiр дее хайтпаан. ⁶ Олар Павелнiң сiс сығарын алай кинетiн олиг тўс парарын сағааннар. Че илееде ўр сағып, Павелнiң пiр дее хайди полбаанын кўрiп, олар Павелдеңер пасха сағын сыхханнар паза, ол худай полтыр тiп, чоохтасханнар.

⁷ Ол орынның хыринда олтырых пастығы Публий тiп кiзiнiң чирлерi полған. Ол пiстi, позынзар хығырып, ўс кўн, паарсап, ааллатхан. ⁸ Публийнiң пабазы, тудан паза iстi ағыриинаң ирееленiп, тўзекте чатхан. Павел андар пас килiп, пазырып алған, анаң холларын андар салып, имнебiскен. ⁹ Аның соонда олтырыхтағы пасха даа ағырыґ кiзiлер Павелзер килiп, имненiп алчаннар. ¹⁰ Аннаңар олтырыхтағы кiзiлер пiстi матап алғыстааннар. Чорыха сыхчатханда, пiске чолға кирек прай нимелерни пиргеннер.

Павелнiң Римзер килгенi

¹¹ Ыс ай пазынаң пiс ол олтырыхта хыстаан «Iкiс худайлар» тiп Александр саарның керiбiне одырыбысхабыс. ¹² Иди пiс, Сиракуз саарға чит килiп, анда ўс кўн полғабыс. ¹³ Аннаң сығып, Ригий

саарға читкебiс. Пiр кўн пазынаң ўстўнзархы чил саап сыхханда, iкiнчi кўнiнде ПUTEол саарға читкебiс. ¹⁴Мында пiзбк чiли киртiнчеткен кiзiлерге тоғазып, оларның сурынызынаң анда читi кўн пол салғабыс, соонаң Римзер парғабыс. ¹⁵Андағы харындастар, пiстенер ис салып, пiстi Аппий Форумы аалда паза Ўс Хоных Туразы тiп аал хыринда удурлааннар. Оларны кбр салып, Павел Худайны алғыстаан, кбннi, тiзең, чарып парған.

Павелнiң Римде ўгреткенi

¹⁶Иди пiс Римге читкенде, чўспазы чабығдағы кiзiлернi чаачылар пастығына пирiбiскен. Павелге, тiзең, позын хадарчатхан чаачынаң хада алынча чуртирға чарадылған.

¹⁷Ўс кўн пазынаң Павел мындағы иудейлернiң иң улуғлапчатхан кiзiлерiн чыып алған. Олар чыылыс килгенде, чоохтанған:

– Харындастар! Пiстiң чонның паза ббекелерiбiстiң кибiрлерiнең тоғыр ниме итпеен дее ползам, минi Иерусалимде харибге одыртып, Рим кiзiлерiнiң холына пирiбiскеннер. ¹⁸Олар минi, чарғылап, блимге турызар пiр дее пыро чохта, позыдыбызарға сағынғаннар. ¹⁹Че иудейлер тоғырлан сыхханнарында, мин ирiк чохта Рим хағанының чарғызынаңар сурынғам. Итсе-де, мин позымның чонын пiр дее ниме ўчўн пыролирға сағынминчам. ²⁰Ол сылтағнаң мин сiрернi, тоғазып, чоохтазып аларға тiп хығырдым. Израиль iзенiзiнiң ўчўн минi пу пағда тутчалар.

– ²¹Пiс синненер Иудей чирiнең пiр дее пiчiк албаабыс, – нандырғаннар олар, – андартын килчеткен харындастар синненер пiр дее ниме искiрбееннер, хомай даа ниме чоохтабааннар. ²²Итсе-де пiс ниме сағынчатханыңны синнең истiп аларға хынчабыс. Син апарчатхан ўгредiгденер прай чирде таласчатханнарын пiс пiлчебiс.

²³Анаң чоохтас салған кўнде Павел чуртапчатхан хоных-туразынзар уғаа кбп кiзi килген. Павел оларға иртеннең иирге теере Худай хан-ўлгўзiнеңер ўгредiгнi искiрген паза Моисей Чахиина, iдбк ухаанчылар пiчiктерiне тбстенiп, оларны Иисусха киртiндiрерге кўстенген. ²⁴Пiреелерi аның сбстерiне киртiнгеннер, пасхалары, тiзең, киртiнминчеткеннер. ²⁵Олар, пос аразында чараспин, сых париғаннарында, Павел оларға ам даа пiр ниме хоза чоохтаныбысхан:

– Худай Худы пiстiң ббекелерiбiске Исайи ухаанчы пастыра чахсы чоохтаан полған:

²⁶ «Пу чонзар парып, чоохтап пир:
хулахнаң истіп, піл полбассар,
харахнаң көріп, көр таппассар.

²⁷ Пу кізілернің чүректері хатығ пол парғаннар,
хулахтарынаң даа сала-сула исчелер,
харахтарын, тізең, нуубысханнар.

Андағ полбаан полза,
оларның харахтары көрерчіктер,
хулахтары истерчіктер,
чүректері піл поларчыхтар
постары Минзер айланарчыхтар,
Мин, тізең, оларны имнебізерчікпін».

– ²⁸ Амды сірер пілінер, Худай пасха даа чоннарға арачыла-
ныс ысхан. Олар истерлер.

²⁹ Павел іди теенде, иудейлер, пос-алынча хазыр талазып ала,
сых чөрібіскеннер.

³⁰ Іди Павел Римде, поэна алынча тура тудып, ікі чыл чур-
таан паза поэынзар килчеткен прай кізілернең тоғас турған.

³¹ Ол чалтанмин, Худай хан-ўлгүзіненер ўгредіп, Иисус Христос
Хан-пигібістеңер чоохтаан. Ағаа пір дее кізі харығ полбаан.